

Odkaz:

Rozsudek Soudu prvního stupně (druhého senátu) ze dne 1. dubna 1993, BPB Industries plc a British Gypsum Limited proti Komisi Evropských společenství, věc T-65/89, Recueil 1993, s. II-389¹

Klíčová slova:

Hospodářská soutěž – Zneužití dominantního postavení – Smlouva o výhradním nákupu – Sleva za věrnost – Ovlivnění obchodu mezi členskými státy – Přičitatelnost protiprávního jednání

Předmět:

Žaloba na zrušení rozhodnutí Komise Evropských společenství 89/22/EHS ze dne 5. prosince 1988 vztahujícího se k řízení podle článku 86 Smlouvy o EHS (IV/31.900 – BPB Industries plc, Úř. věst. 1989, L 10, s. 50, opravené v Úř. věst. 1989, L 52, s. 42)

Skutkové okolnosti a právní otázky:

- ¹ Projednávaná věc se týká rozhodnutí Komise Evropských společenství 89/22/EHS ze dne 5. prosince 1988 vztahujícího se k řízení podle článku 86 Smlouvy o EHS (IV/31.900 – BPB Industries plc, Úř. věst. 1989, L 10, s. 50, opravené v Úř. věst. 1989, L 52, s. 42, dále jen „rozhodnutí“), kterým se ukládají žalobkyním pokuty pro porušení článku 86 Smlouvy o EHS.
- ² Společnost BPB Industries plc (dále jen „BPB“) je britská holdingová společnost skupiny, která kontroluje zhruba polovinu výrobní kapacity sádrokartonových desek ve Společenství, a ve finančním roce končícím 31. března 1987 měla čistý konsolidovaný obrát ve výši 1,116 mld. ECU. Společnost BPB podniká ve Velké Británii v odvětvích stavební sádry a sádrokartonových desek, zejména prostřednictvím plně vlastněné dceřiné společnosti British Gypsum Limited (dále jen „BG“). V Irsku jsou výrobky ze sádry, zejména stavební sádra a sádrokartonové desky, vyráběny irskou dceřinou společností společnosti BPB, společností Gypsum Industries plc (dále jen „GIL“), která zásobuje irský trh a prostřednictvím společnosti BG také trh Severního Irska.
- ³ Ve Velké Británii vyrábí společnost BG sádrokartonové desky v osmi závodech, které se nacházejí ve střední, jihovýchodní a severní Anglii. Společnost BPB běžně zásobuje britský trh sádrokartonových desek ze závodů ve Velké Británii, zatímco irské závody zásobují irský a severoirský trh.
- ⁴ Sádrokartonové desky se skládají ze sádrového jádra mezi dvěma tvrdými lepenkovými deskami. Tento výrobek má různé rozměry a je dodáván v zásadě ve dvou tloušťkách. Užívá se hlavně při výrobě stropů a obkládání zdí obytných domů, jakož i při výrobě a obkládání přiček.
- ⁵ Téměř všechny sádrokartonové desky používané ve Velké Británii a Irsku jsou dodávány prostřednictvím velkoobchodníků (dále jen „obchodníci“). Systém

¹ Jednací jazyk: angličtina

obchodníků představuje efektivní distribuční síť pro stavební podniky. Obchodníci rovněž nesou rizika poskytování úvěrů podnikům. Během projednávaného období byl zaznamenán trend koncentrace v tomto odvětví.

⁶ Před rokem 1982 nebyly sádrokartonové desky dováženy do Velké Británie pravidelně. V uvedeném roce začala společnost Lafarge UK Limited (dále jen „Lafarge“) patřící k francouzské skupině Lafarge Coppée dovážet sádrokartonové desky vyrobené ve Francii a tento dovoz postupně zvyšovala. V důsledku potíží se zásobováním souvisejících s její závislostí na výrobním zařízení nacházejícím se ve Francii však společnost Lafarge nebyla schopna zajistit běžné dodávky pro velký počet zákazníků.

⁷ V květnu 1984 společnost Iberian Trading UK Limited (dále jen „Iberian“) začala dovážet sádrokartonové desky vyráběné ve Španělsku společností Española de Placas de Yeso (dále jen „EPYSA“). Její ceny byly nižší než ceny společnosti BG, obvykle o 5 až 7 %, byly však zaznamenány některé významné cenové rozdíly. Sortiment výrobků, které dodávala společnost Iberian, byl omezen na sádrokartonové desky s omezeným počtem velikostí nejžádanějších typů. Společnost Iberian se v řadě případů také setkávala s potížemi v zásobování.

⁸ V letech 1985 a 1986 činil podíl společnosti BG na prodeji sádrokartonových desek ve Velké Británii kolem 96 %, na zbytku se podílely společnosti Lafarge a Iberian.

⁹ Dne 17. června 1986 společnost Iberian zaslala Komisi návrh, aby konstatovala porušení článku 86 Smlouvy o EHS ze strany společnosti BPB v souladu s článkem 3 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení, kterým se provádějí články 85 a 86 Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204, dále jen „nařízení č. 17“). Dne 3. prosince 1987 Komise rozhodla zahájit řízení podle čl. 3 odst. 1 nařízení č. 17.

¹⁰ Komise poté, co dala dotyčným podnikům příležitost vyjádřit se k námitkám v souladu s čl. 19 odst. 1 nařízení č. 17 a s nařízením Komise č. 99/63/EHS ze dne 25. července 1963 o slyšeních podle čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení č. 17 (Úř. věst. 1963, 127, s. 2268, dále jen „nařízení č. 99/63“), a po konzultaci poradního výboru pro restriktivní praktiky a dominantní postavení, přijala dne 5. prosince 1988 napadené rozhodnutí (dále jen „rozhodnutí“), které obsahuje tyto výroky:

„Článek 1

Společnost British Gypsum Ltd od července roku 1985 do srpna roku 1986 porušovala článek 86 Smlouvy o EHS zneužíváním svého dominantního postavení v dodávání sádrokartonových desek ve Velké Británii pomocí systému příspěvků pro obchodníky se stavebninami, kteří se zavázali nakupovat sádrokartonové desky výhradně od společnosti British Gypsum Ltd.

Článek 2

V červenci a srpnu roku 1986 společnost British Gypsum Ltd porušila článek 86 Smlouvy o EHS prováděním politiky zvýhodňování zákazníků, kteří neobchodovali s dováženými sádrokartonovými deskami, spočívající v přednostním vyřizování objednávek stavební sádry v době prodloužených dodacích lhůt pro tento výrobek,

což představovalo zneužívání dominantního postavení v zásobování britského trhu sádrokartonovými deskami.

Článek 3

Společnost BPB Industries plc prostřednictvím své dceřiné společnosti British Gypsum Ltd porušila článek 86 Smlouvy o EHS zneužíváním svého dominantního postavení v zásobování Irska a Severního Irska sádrokartonovými deskami:

- v červnu a červenci roku 1985 úspěšně vyvíjeným tlakem na skupinu dovozců dosáhla, že se tito zřekli dovozu sádrokartonových desek do Severního Irska;
- poskytováním řady slev na výrobky společnosti BG dodávané obchodníkům se stavebninami v Severním Irsku od června do prosince roku 1985 za podmínky, že nebudou prodávat dovážené sádrokartonové desky.

Článek 4

Ukládají se tyto pokuty:

- společnosti British Gypsum Ltd pokuta 3 miliony ECU za porušení článku 86 Smlouvy o EHS uvedená v článku 1;
- společnosti BPB Industries plc pokuta 150 000 ECU za porušení článku 86 Smlouvy o EHS uvedená v článku 3.

Články 5 a 6

(vypuštěno).“

Řízení

¹¹ Za těchto okolností společnosti BPB a BG návrhem došlým kanceláři Soudního dvora dne 23. února 1989 podaly tuto žalobu, kterou se domáhají zrušení uvedeného rozhodnutí.

¹² Písemná část řízení proběhla před Soudním dvorem. Soudní dvůr usnesením ze dne 4. října 1989 povolil Španělskému království vstup do řízení jako vedlejšímu účastníkovi na podporu návrhových žádání žalované. Usnesením ze dne 15. listopadu 1989 Soudní dvůr předal tuto věc Soudu prvního stupně podle článku 14 rozhodnutí Rady ze dne 24. října 1988 o zřízení Soudu prvního stupně Evropských společenství. Usnesením ze dne 18. ledna 1990 povolil Soud společnosti Iberian vstup do řízení jako vedlejšímu účastníkovi na podporu návrhových žádání žalované.

¹³ Po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje rozhodl Soud zahájit ústní část řízení bez dokazování. Soud však, podle organizačních opatření řízení, dopisem vedoucího kanceláře ze dne 8. listopadu 1991 položil žalované několik otázek, na které žalovaná odpověděla dopisem došlým kanceláři Soudu prvního stupně dne 16. prosince 1991.

14 Hlavní i vedlejší účastníci řízení přednesli své řeči a odpovědi na otázky Soudu na jednání konaném dne 23. ledna 1992.

Návrhová žádání účastníků řízení

15 Žalobkyně ve své žalobě žádají Soud, aby:

- prohlásil za neplatné rozhodnutí, kterým se ukládá první žalobkyni zaplatit pokutu ve výši 150 000 ECU a druhé žalobkyni zaplatit pokutu 3 000 000 ECU za údajné porušení článku 86 Smlouvy o EHS;
- uložil žalované náhradu nákladů řízení.

16 Žalobkyně ve své replice žádají, aby Soud:

- zrušil rozhodnutí Komise;
- podpůrně, snížil pokuty uložené společnosti BPB a/nebo společnosti BG;
- uložil Komisi náhradu nákladů řízení.

17 Žalovaná žádá Soud, aby:

- zamítl žalobu;
- uložil žalobkyním náhradu veškerých nákladů řízení.

18 Španělské království, vedlejší účastník řízení, žádá Soud, aby:

- zamítl žalobu, kterou podaly proti uvedenému rozhodnutí společnosti BG a BPB;
- prohlásil uvedené rozhodnutí za platné;
- uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení včetně nákladů vedlejšího účastníka.

19 Vedlejší účastník, společnost Iberian, žádá Soud, aby:

- zamítl žalobu podanou žalobkyněmi proti uvedenému rozhodnutí;
- prohlásil uvedené rozhodnutí za platné ve všech bodech;
- uložil žalobkyním náhradu nákladů řízení včetně nákladů vedlejších účastníků.

návrhům směřujícím ke zrušení rozhodnutí

20 Žalobkyně předložily na podporu svých návrhů směřujících ke zrušení dotyčného rozhodnutí dva soubory žalobních důvodů, které vycházejí jednak z porušení práv obhajoby, jednak z neprokázání protiprávního jednání.

K nezpřístupnění dokumentů a k dodržování práv obhajoby

– *Argumenty účastníků*

21 Žalobkyně tvrdí, že rozhodnutí musí být zrušeno vzhledem k tomu, že Komise jim nezpřístupnila všechny příslušné dokumenty, které měla, a že jim tímto opomenutím byla způsobena závažná újma. Poukazují zejména na to, že společnost BG neměla přístup k některým dokumentům, jež, jak se zdá, se přímo týkaly její situace a některých námitek vznesených proti ní. Dále žalobkyně tvrdí, že jsou oprávněny pochybovat o irelevanci některých dokumentů, jež jim nebyly zpřístupněny.

22 Žalobkyně se zaměřují zejména na dokumenty poskytnuté Komisi během jejího šetření v prostorách třetích osob. Podle jejich názoru představuje nezpřístupnění informací obsažených v dokumentu poskytnutém Komisi třetí osobou nepřiměřené porušení práv obhajoby. Žalobkyně rovněž tvrdí, že dokumenty, jež jim nebyly zpřístupněny, mohly být užitečné pro argumentaci společnosti BG, a že za této situace nebylo důvodu pro jejich nezpřístupnění této společnosti. Kritériem pro nezpřístupnění určitého dokumentu nemá být jeho případné použití Komisí, ale pouze jeho důvěrná povaha. Skutečnost, že Komise se o určitý dokument neopírá, neznamená, že není relevantní nebo že Komise nebyla ovlivněna jeho obsahem, a tedy není dostatečným důvodem pro odmítnutí jeho zpřístupnění.

23 Žalobkyně uvádějí, že je pro společnost BG zjevně nemožné určit dokumenty, jež Komise odmítla zpřístupnit a do nichž společnost BG nemohla nahlížet. Podle žalobkyně Komise nesprávně tvrdí, že její argumentace se zakládá výlučně na dokumentech, do kterých společnost BG mohla nahlížet. Společnost BG odkazuje na dopis obchodníka ze dne 23. prosince 1985, na který se Komise odvolává v bodu 63 rozhodnutí za účelem obvinění společnosti BG, ačkoli je tato společnost nebyla oprávněna zkoumat. Společnost BG tvrdí, že z rozsudku Soudního dvora ze dne 24. června 1986, *AKZO Chemie v. Komise* (53/85, Recueil, s. 1965), vyplývá, že Komise je povinna zpřístupnit důvěrné dokumenty podniku vždy, když mohou poškodit jeho zájmy, a proto jí Komise měla zpřístupnit přinejmenším shrnutí dokumentů, jimiž disponovala.

24 Žalobkyně tvrdí, že jejich výhrady k tvrzení Komise, podle kterého nebyla ovlivněna nezpřístupněnými dokumenty, jsou oprávněné, protože Komise pouze na naléhání společnosti BG zpřístupnila svědectví stavebního konzultanta p. Maye, které Komise později použila v rozhodnutí. Společnost BG musí mít právo vytvořit si svůj vlastní názor na to, které dokumenty jsou významné pro její zájmy.

25 Pokud jde o dokumenty popsané v dopise společnosti BG ze dne 19. února 1988, společnost BG poukazuje na to, že Komise opomenula rozlišit mezi dokumenty poskytnutými důvěrně třetími osobami a dokumenty obsahujícími obchodní tajemství. Pokud jde o dokumenty uvedené v žalobní odpovědi Komise, společnost BG má za to, že tyto informace jí měly být zpřístupněny během správního řízení (stanovisko generálního advokáta M. Warnera k rozsudku Soudního dvora ze dne 10. července 1980, *Distillers Company v. Komise*, 30/78, Recueil, s. 2229, 2267).

26 Komise zdůrazňuje, že její rozhodnutí je založeno výhradně na dokumentech, k nimž společnost BG měla přístup. Tvrdí, že společnost BG neurčila žádný dokument, z něhož Komise vycházela při formulování svého stanoviska a k němuž společnost BG neměla přístup. Podle Komise se právo na přístup k jejím spisům nevztahuje na všechny dokumenty, jež neobsahují obchodní tajemství. V tomto

ohledu se odvolává na rozsudek Soudního dvora ze dne 17. ledna 1984, VBVB a VBBB v. Komise (spojené věci 43/82 a 63/82, Recueil, s. 19, bod 25), a má za to, že výše uvedený rozsudek AKZO v. Komise, na který se společnost BG odvolává, se týká jiné věci, a to otázky, zda Komise může poskytnout některé informace stěžovateli.

27 V projednávané věci má Komise za to, že povolila žalobkyním přístup k některým dokumentům, z nichž nevycházela, čímž šla dále, než jí ukládá povinnost. Přitom vyloučila jen ty dokumenty, které jí zpřístupnily třetí osoby s výhradou dodržení jejich důvěrnosti, jakož i roční účetní závěrku jednoho podniku, propagační archy dvou podniků, schéma organizační struktury jiného podniku a dokumenty považované za zajímavé jako potenciálně odhalující existenci porušování článku 85 jiných podniků, než je společnost BPB. Kromě toho byl jejich popis nedůvěrné povahy uveden v dopisu Komise ze dne 19. února 1988. Komise se domnívá, že uvedený popis byl dostatečný k tomu, aby umožnil společnosti BG ověřit si, že dotyčné dokumenty nemají ke zjištění Komise žádný vztah.

28 K výše zmíněnému dopisu obchodníka ze dne 23. prosince 1985, na který se společnost BG odvolává, Komise prohlašuje, že byl přiložen k dopisu, který společnost BG zaslala Komisi dne 30. září 1986, a že tedy společnost BG měla přístup ke každému z uvedených dopisů. Pokud jde o zprávu p. Maye, Komise uvádí, že ji vždy považovala za přístupnou společnosti BG; v této souvislosti odkazuje na shrnutí v příloze oznámení námitek a na dokumenty připojené k žalobě. Komise nakonec uvádí, že rozdíl mezi obchodním tajemstvím a jinými informacemi, navrhnuté žalobkyněmi, vůbec není rozhodující pro určení, zda je určitý podnik oprávněn k přístupu ke spisu Komise.

– *Závěry Soudu*

29 Jak Soud prvního stupně poznamenal ve svém rozsudku ze dne 17. prosince 1991, Hercules Chemicals v. Komise (T-7/89, Recueil, s. II-1711), Komise si ve své *Dvanácté zprávě o politice hospodářské soutěže* (s. 40 a 41) stanovila řadu pravidel v otázce přístupu ke spisu ve věcech hospodářské soutěže. Podle těchto pravidel „Komise přiznává podnikům, které se účastní řízení, možnost se seznámit se spisem, který se jich týká. Podniky jsou informovány o obsahu spisu Komise tím, že k oznámení námitek nebo k dopisu o odmítnutí stížnosti je připojen seznam všech dokumentů, ze kterých se skládá spis, s uvedením dokumentů nebo jejich částí, které jsou jim přístupné. Podniky jsou vyzvány, aby na místě přezkoumaly přístupné dokumenty. Pokud si podnik přeje přezkoumat jen některé, Komise mu může zaslat kopie. Komise považuje za důvěrné, a tedy nepřístupné pro určitý podnik následující dokumenty: dokumenty nebo jejich části, které obsahují obchodní tajemství jiných podniků; interní dokumenty Komise, jako zápisy, návrhy nebo jiné pracovní dokumenty; všechny další důvěrné informace, jako informace umožňující určit totožnost stěžovatelů, kteří si nepřejí, aby byla odhalena jejich totožnost, jakož i informace sdělené Komisi s výhradou zachování jejich důvěrného charakteru“. Soud z toho vyvodil, že Komise „je povinna zpřístupnit podnikům účastnícím se řízení podle čl. 85 odst. 1 všechny dokumenty, ať jsou v jejich prospěch či neprospěch, které obdržela během šetření, s výhradou obchodních tajemství jiných podniků, interních dokumentů Komise a ostatních důvěrných informací“ (body 53 a 54).

30 Mimo to Soud prvního stupně ve svém rozsudku ze dne 18. prosince 1992, *Cimenteries CBR a další v. Komise* (spojené věci T-10/92, T-11/92, T-12/92 a T-15/92, Recueil, s. II-2667) rozhodl, že „účelem postupu pro přístup ke spisu ve věcech hospodářské soutěže je umožnit adresátům oznámení námitek obeznámit se s důkazy nacházejícími se ve spisu Komise, aby se tak mohli řádně vyjádřit k závěrům, k nimž Komise na základě těchto důkazů došla ve svém oznámení námitek. Přístup ke spisu je tedy jednou z procesních záruk na ochranu práv obhajoby a zejména zajištění řádného výkonu práva být vyslechnut, stanoveného v čl. 19 odst. 1 a 2 nařízení č. 17 a článku 2 nařízení č. 99/63. Z toho vyplývá, že Komisi zřízené právo přístupu ke spisu je zdůvodněno nezbytností zajistit dotyčným podnikům možnost řádné obhajoby vůči námitkám vzneseným proti nim v oznámení námitek“ (bod 38).

31 Z dokumentů předložených Soudu v projednávané věci vyplývá, že Komise neodepřela žalujícím podnikům přístup ke spisu, který vytvořila. Zejména z dokumentů předložených žalobkyněmi samými vyplývá, že v souladu s výše uvedenými závazky přijatými Komisí v její *Dvanácté zprávě o politice hospodářské soutěže*, zveřejněné v roce 1982, příloha oznámení námitek obsahovala shrnutí všech 2095 dokumentů tvořících spis Komise. Z tohoto dokumentu, předloženého Soudu jako 6. příloha žaloby, vyplývá, že obsahoval kromě data vypracování každého z těchto dokumentů informace dvojího druhu. Především uváděl členění těchto dokumentů podle jejich povahy do patnácti skupin. V dotyčném dokumentu byly všechny dokumenty nebo skupiny dokumentů označeny klíčovým číslem, resp. čísly, odpovídajícími rubrice, do níž patří. Dále dotyčný dokument uváděl u jednotlivých dokumentů nebo skupin dokumentů, zda jsou žalobkyním: a) přístupné, b) částečně přístupné, nebo n) nepřístupné.

32 Ze zkoumaného dokumentu tak vyplývá, že žalobkyním nebylo zpřístupněno šest kategorií dokumentů. Zaprvé to jsou dokumenty sloužící čistě interním účelům Komise (dokumenty č. 234, 235, 290 až 318, 321, 324 až 335, 337 až 347, 367 až 382, 1329, 1330, 1535 až 1539, 1543, 1580 až 1589, 1594, 1880 až 1882, 1907 až 1971, 1985 až 2049, 2054 až 2095); zadruhé určitá korespondence s podniky třetích osob (dokumenty 240, 252, 253 až 281, 322, 323, 336, 348 až 361, 363 až 366, 385, 386 až 395, 1323 až 1328, 1529, 1530, 1544 až 1546, 1559, 1596 až 1599, 1602 až 1607, 1613 až 1683, 1891 až 1903, 1972 až 1984); zatřetí určitá korespondence s členskými státy (dokumenty 282 až 289, 1690, 1691); začtvrté některé zveřejněné studie a informace (dokumenty 1904, 2051 a 2052); zapáté některé zprávy o šetření (dokumenty 399 až 506); zašesté odpověď na žádost o informace podanou podle článku 11 nařízení č. 17 (dokument 1699).

33 Je tedy zřejmé, že žalobkyně si nemohou důvodně stěžovat, že jim Komise nezpřístupnila některé dokumenty čistě interní povahy, o nichž Soud již rozhodl, že nemusí být zpřístupněny. Totéž nutně platí také pro korespondenci s členskými státy, zveřejněné studie a dokumenty. A rovněž pro zprávy o šetření, odpověď na žádost Komise o informace a pro některou korespondenci s podniky třetích osob, jejichž zpřístupnění mohla Komise oprávněně odmítnout na základě jejich důvěrné povahy. Podnik, jemuž bylo určeno oznámení námitek a který má na trhu dominantní postavení, by totiž právě z tohoto důvodu mohl přijmout odvetná opatření proti konkurenčnímu podniku, dodavateli nebo odběrateli, který spolupracoval s Komisí při provedeném šetření. Nakonec, z téhož důvodu žalobkyně nemohou tvrdit, že stížnost předložená Komisi podle článku 3 nařízení č. 17 jim byla neoprávněně

zpřístupněna jen částečně (dokumenty 1 až 233). Odmítnutím Komise zpřístupnit tyto dokumenty žalobkyním v projednávané věci tedy nemůže být dotčena legalita rozhodnutí Komise.

34 Dále je třeba uvést, že Komise ve své duplice prokázala, aniž by to bylo v tomto bodě během jednání zpochybněno, že korespondence obchodníka uvedená v bodě 63 rozhodnutí byla připojena k jinému dopisu, který Komisi zaslala sama společnost BG. Společnost BG tedy jednak byla s dotýcnou korespondencí obeznámena, jednak tento dokument, označený číslem 1312, byl podle tvrzení Komise v každém případě žalobkyním plně přístupný, jak vyplývá z výše zmíněné 6. přílohy žaloby. Dále je třeba zdůraznit, že zpráva p. Maye byla v každém případě žalobkyním zpřístupněna a žalobkyně nemohou zakládat svou argumentaci týkající se dodržování procesních pravidel správního řízení na tvrzení, že jim byl přístup k tomuto dokumentu původně odmítnut.

35 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že správní řízení před Komisí probíhalo za dodržování práv obhajoby a že zejména žalobkyně, které ostatně předkládají pouze neurčitá a hypotetická tvrzení v opačném smyslu, měly možnost řádně přednést všechny své argumenty a důvody na svou obhajobu při slyšení před Komisí. Z toho vyplývá, že stížnost žalobkyň vycházející z dodržování práv obhajoby je neopodstatněná a tudíž musí být zamítnuta.

K prokázání protiprávního jednání

36 Žalobkyně uvedly dva důvody pro tvrzení, že porušení článku 86 Smlouvy nebylo prokázáno. Tyto důvody se týkají jednak zneužívání dominantního postavení – jehož existence se nepopírá – a jednak ovlivnění obchodu mezi členskými státy.

I – Ke zneužívání dominantního postavení

37 První důvod, totiž tvrzení, že zneužití dominantního postavení nebylo prokázáno, má tři části. Zaprvé se týká dohody o výhradních dodávkách a o příspěvcích na propagaci, zadruhé přednostních dodávek sádry a zatřetí zvláštních praktik uplatňovaných v Irsku a v Severním Irsku.

A – Dohody o výhradních dodávkách a příspěvky na propagaci

– Napadené opatření

38 Podle článku 1 rozhodnutí společnost BG od července 1985 do srpna 1986 porušovala článek 86 Smlouvy zneužíváním svého dominantního postavení na trhu s dodávkami sádrokartonových desek ve Velké Británii systémem příspěvků obchodníkům se stavebninami, kteří se zavázali nakupovat sádrokartonové desky výhradně od ní.

39 Rozhodnutí (body 58, 60 až 64, 68 a 69) uvádí, že společnost BG od ledna do června roku 1985 vytvořila systém pravidelných plateb obchodníkům, kteří byli ochotni odebírat zboží výhradně od ní. Tyto platby měly mít formu pravidelných příspěvků od společnosti BG na výdaje těchto obchodníků za reklamu a propagaci. Podmínky těchto ujednání měly být sjednány na nejvyšší úrovni a neměly být zveřejněny. Protihodnotou za tyto příspěvky na propagaci měl být závazek dotýcných obchodníků, že budou nakupovat výhradně od společnosti BG. Dne 2. července

1985, nebo možná dříve, společnost BG rozhodla, že tento systém je třeba navrhnout jednomu velmi významnému zákazníkovi, jenž musel pod tlakem přezkoumat svou nákupní politiku vzhledem ke konkurenci ze strany jiných obchodníků, kteří prodávali sádrokartonové desky od společností Lafarge a Iberian. Tyto příspěvky byly vypláceny od srpna 1985 měsíčně v librách. Následně byla podobná ujednání navržena dalším obchodníkům, kteří až na jednoho prodávali sádrokartonové desky od společností Lafarge či Iberian. Příspěvky jim byly vypláceny měsíčně. Tyto příspěvky, založené na ústních dohodách nebo výměně dopisů, byly podrobeny určitým podmínkám, zejména povinnosti příjemců nakupovat sádrokartonové desky pouze od společnosti BG. Počínaje zářím 1986 společnost BG postupně tyto platby obchodníkům ukončila vzhledem k tomu, že zavedla systém pobídek skladování (Super Stockist Scheme).

40 Rozhodnutí (body 123, 124 a 127) činí závěr, že společnost BG v reakci na hospodářskou soutěž přijala politiku spočívající v odměňování „věrnosti“ svých zákazníků, kteří byli zásobováni výhradně touto společností. Místo všeobecného systému založeného na objektivních kritériích jí spíše sloužila nabídka příspěvků na propagaci některým vybraným obchodníkům k dalšímu upevnění úzkých obchodních vztahů mezi společností BG a příjemci těchto příspěvků v důsledku výlučné povahy tohoto systému. Výlučnost a „věrnost“ představovaly cíl sám o sobě, jehož účelem bylo bránit dotyčným obchodníkům v nákupu a prodeji dovážených sádrokartonových desek.

41 Podle rozhodnutí (body 128 a 129) byly uvedené příspěvky společnosti BG bezprostřední příčinou rozhodnutí obchodníků ukončit obchodování s dováženými sádrokartonovými deskami. Dohody o výhradním nákupu znamenaly, že obchodníci se do budoucna vážali na společnost BG, což představovalo z její strany zneužití dominantního postavení.

– *Argumenty účastníků*

42 Žalobkyně tvrdí, že Komise učinila chybný závěr, že společnost BG zavedla systém příspěvků obchodníkům, jehož jedním účelem bylo zajistit si jejich výhradní nákup. Popírají, že by ujednání o dodávkách, uzavřená v době od července 1985 do srpna 1986, mohla představovat zneužití dominantního postavení. V této souvislosti předkládají několik argumentů.

43 Zaprvé mají za to, že uvedená ujednání byla běžnými smlouvami mezi kupujícím a prodávajícím, sjednanými ad hoc s jednotlivými zákazníky podle podmínek představujících standardní praxi dodavatelů stavebnin ve Spojeném království, a reagovala na rostoucí kupní sílu obchodníků. Tento systém, uplatňovaný za situace nízké věrnosti obchodní značce, zahrnoval nabídku pravidelných příspěvků obchodníkům na jejich reklamní a propagační výdaje, s výhradou dodržování řady podmínek, z nichž jednou bylo, že mají mít na skladě široký sortiment sádrokartonových desek a vyvíjet propagační činnost.

44 Podle žalobkyně Komise chybně vyvodila z dokumentů zmíněných v bodě 58 rozhodnutí, že hlavním účelem uvedených příspěvků bylo zajistit výhradní nákupy ze strany obchodníků a v důsledku toho uzavřít tento trh pro zahraniční konkurenci. Prohlašují, že tyto dokumenty se ve skutečnosti týkaly pouze diskusí o plánech a možných strategiích, které samy o sobě nemohou způsobit porušení pravidel

hospodářské soutěže. Odkaz na výlučnost byl pouze odpovědí obchodníkům, kteří navrhli různá ujednání o výhradních dodávkách. Tento systém byl tedy reakcí na některé zákazníky společnosti BG, jeho účelem bylo odměňovat je za jejich věrnost a především navázat úzké vztahy s dlouhodobě osvědčenými zákazníky v soutěžním prostředí, které se měnilo v důsledku rostoucí kupní síly těchto obchodníků. Žalobkyně popírají, že by ujednání o výhradním nákupu byla nezbytným předpokladem k tomu, aby určitý obchodník obdržel podporu na propagaci. V této souvislosti odkazují na jednu společnost, která takovou podporu obdržela, i když pokračovala v dovozu španělských sádrokartonových desek. Podle jejich názoru tedy z dokumentů, jež má Soud k dispozici, jasně vyplývá, že ne všechny původně zamýšlené podmínky systému byly uplatňovány.

45 Žalobkyně dále tvrdí, že společnost BG nerozlišovala mezi obchodníky, kteří uzavřeli dohodu o příspěvcích na propagaci a těmi, kteří tak neučinili. V tomto ohledu uvádějí, že obchodníci, kteří obchodovali se společností Iberian, nikdy nepřestali obchodovat se společností BG, a že propagační příspěvky nikdy neměly za následek ukončení styků s obchodníky, kteří je nepřijali. Obchodníci, kteří si neobjednali dovezený sádrokarton po přijetí příspěvků na propagaci, k tomu mohli být vedeni jinými faktory, například obtížemi při získávání dodávek dováženého sádrokartonu, kvalitou a omezeným sortimentem velikostí a typů dostupných dovážených sádrokartonových desek.

46 Na rozdíl od závěru, k němuž dospěla Komise v bodě 129 rozhodnutí, žalobkyně popírají, že by se obchodníci vážali na společnost BG do budoucna. Podle nich měli volnost kdykoli zrušit své smluvní ujednání se společností BG nebo odmítnout příspěvky na propagaci a nadále prodávat dovezený sádrokarton.

47 Žalobkyně také tvrdí, že společnost BG, jako hlavní dodavatel sádrokartonu na trh Spojeného království, má odpovědnost za zajištění pravidelné a spolehlivé distribuce sádrokartonu. Věrnost obchodníků, o kterou společnost BG usilovala, byla nezbytná k zajištění plynulosti a pravidelnosti dodávek na celý tento trh za nejvýhodnějších podmínek. To by však bylo nemožné, jestliže by společnost Iberian mohla nabízet největším zákazníkům společnosti BG nejžádanější výrobky s malou slevou a pro společnost BG by zůstaly jen méně ziskové výrobky a menší zákazníci. Žalobkyně mají za to, že chování společnosti BG přispělo ke zlepšení distribuce sádrokartonu ve Spojeném království. Dále tvrdí, že dodávky španělského sádrokartonu, které se vyznačují nízkými cenami, zúžením sortimentu na několik nejžádanějších velikostí a nepravidelností dodávek, představovaly hrozbu pro adekvátní zásobování trhu Spojeného království jako celku.

48 Žalobkyně dále tvrdí, s poukazem na rozsudek Soudního dvora ze dne 13. února 1979, Hoffmann-La Roche v. Komise (85/76, Recueil, s. 461), že dohody o příspěvcích na propagaci, uzavřené s obchodníky, splňují podmínky pro výjimku podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy o EHS. Neoznámení nepředstavuje překážku pro výjimku za předpokladu, jak je uvedeno v rozsudku Soudního dvora ze dne 18. března 1970, Bilger (43/69, Recueil, s. 127), že smlouva uzavřená mezi výrobcem a maloobchodníkem, kterou se maloobchodník zavazuje nakupovat výhradně od uvedeného výrobce, jenž je usazen v tomtéž členském státě, je vyňata z oznamovací povinnosti. Podle názoru žalobkyň Komise tuto otázku prejudikovala prohlášením, že není dovolena žádná výjimka.

- 49 K argumentu Komise, že obchodníkům bylo bráněno ve vytváření dostatečných zásob konkurenčních výrobků, žalobkyně prohlašují, že tento argument by byl správný jen pokud by společnost BG vyžadovala od obchodníků, aby udržovali abnormálně široký sortiment sádrokartonu, čímž by se snížil skladovací prostor pro nejžádanější velikosti desek, které byly jediné dováženy. To se však nestalo.
- 50 Žalobkyně tvrdí, že názor Komise, podle něhož výlučný vztah vzniká v tom rozsahu, v němž se podnik zřiká obchodování se třetími stranami, i kdyby se to týkalo jen omezeného množství jeho celkových potřeb, představuje pokus o změnu základu rozhodnutí. Mají za to, že tak široký výklad pojmu výlučnost nemá oporu ani v právu, ani v praxi. Podle žalobkyň navázání dlouhodobých obchodních vztahů s některými dodavateli představuje běžnou obchodní praxi a hospodářské soutěži je vlastní, že smlouva uzavřená s jedním dodavatelem znemožňuje její uzavření s jiným dodavatelem. Výlučnost či kvazivýlučnost podle nich znamená, že obchodník je povinen kupovat od daného dodavatele vše nebo téměř vše, co potřebuje. Vzhledem k tomu je nesprávné tvrdit, jak to činí Komise, že povzbuzování věrnosti nebo úzkých vztahů s obchodníky v praxi vyústí v dohodu mezi společností BG a jejími obchodními zákazníky, na jejímž základě se tito zákazníci zavážou nakupovat určitý podíl potřebného zboží od společnosti BG.
- 51 Žalobkyně dále tvrdí, že skutečnost, že společnost BG nediskriminovala zákazníky, kteří nakoupili dovezené sádrokartonové desky, ukazuje, že účelem dotyčného systému nebylo vázat obchodníky. Příspěvky na propagaci nemají žádnou souvislost s ujednáními o slevách. V rozsahu, v němž jsou určeny k odměňování obchodníků za jejich propagační úsilí, nelze tyto příspěvky pokládat za poskytování výhodnějších podmínek těmto obchodníkům.
- 52 Podle názoru žalobkyň je konečně chybné prohlásit, že systém příspěvků na propagaci byl reakcí na hrozbu dovozu nebo že byl určen k odrazení společnosti Iberian od dovozu nebo k jejímu oslabení. Účelem tohoto systému bylo vzhledem k neexistující věrnosti značce upevnit postavení sádrových výrobků vůči nesádrovým výrobkům, a nikoli vůči dováženým sádrokartonovým deskám jako takovým. Navíc, vzhledem k tomu, že příspěvky na propagaci byly podrobeny podmínce nákupu sádrokartonových desek těmito obchodníky výhradně od společnosti BG, bylo málo významné, že po zaplacení příspěvků na propagaci byly vydány pokyny dále neobjednávat dovezené sádrokartonové desky.
- 53 Komise úvodem tvrdí, že jde o pokus společnosti BG, jako podniku s dominantním postavením, zajistit si věrnost obchodníků za účelem zabránění dodávek některých konkurenčních výrobků, který označila ve svém rozhodnutí jako zneužití dominantního postavení. Podle názoru Komise má skutečnost, že vyplácení příspěvků na propagaci je běžnou praxí, pouze malý význam. I běžná praxe může být zneužíváním, je-li prováděna podnikem s dominantním postavením.
- 54 Pokud jde o účel dotyčného systému, Komise má za to, že dohoda určená k vyhrazení určitého množství nabídky nebo poptávky jednomu či několika účastníkům omezuje hospodářskou soutěž bez ohledu na výši procentuálního podílu úhrnu potřeb kupujícího nebo prodávajícího zahrnutého touto dohodou. Omezující povaha výlučnosti nespočívá v případném celkovém vyloučení poptávky podniku, ale ve vzdání se podniku jeho svobodného výběru smluvních partnerů pro množství vyhrazená dohodou o věrnosti, nezávisle na otázce, zda tato množství tvoří 80, 60

nebo dokonce jen 30 % zboží, které kupující potřebuje. Komise v tomto ohledu připomíná, že společnost BG se snažila o vytvoření vazby se svými zákazníky, což znamená vyloučení dovážených sádrokartonových desek, a že tato – byť relativní – věrnost coby podmínka obdržení premií se rovná výlučnosti. Podle názoru Komise je nepodstatné, zda dohody o příspěvcích na propagaci mohly mít i jiné cíle než pouze výlučnost a věrnost; také není třeba se ptát, zda to byl hlavní nebo vedlejší cíl, protože k prokázání existence zneužití stačí, představuje-li výlučnost jeden z cílů dotyčných dohod. Během ústní části řízení Komise uvedla, že myšlenka věrnostních premií byla poprvé vyjádřena v interním sdělení ze dne 16. ledna 1985. Vyplývalo z něj – jakož i ze sdělení ze dne 1. května 1985 – že první podmínkou pro jejich poskytnutí je výhradní nákup u společnosti BG. V zápisu ze schůze, na které se jednalo o otázce dovozu, se uvádí, že na přednesení této myšlenky reagoval předseda pouze touto odpovědí: „Prozkoumejme způsoby získání výlučnosti“.

55 Pokud jde o otázku, zda společnost BG rozlišovala mezi obchodníky, kteří dohodu o příspěvcích na propagaci podepsali, a těmi, kteří tak neučinili, Komise prohlašuje, že tento argument není relevantní, protože rozhodnutí neobsahuje žádné zjištění zneužití, kterého by se společnost BG dopustila diskriminací mezi svými zákazníky.

56 Pokud jde o účinky příspěvků na propagaci do budoucna, Komise prohlašuje, že dotyčné dohody odměňovaly dřívější věrnost a obchodníci si museli nabízené prémie zasloužit. Možnost kdykoli ukončit dohody o věrnosti nevylučuje jejich zneužívající povahu. Komise má rovněž za to, že prohlášení žalobkyně, že o příspěvky na propagaci žádali obchodníci sami, je v rozporu s dokumenty, které má Soud k dispozici, z nichž vyplývá, že společnost BG projednávala a plánovala systém plateb, který měl být podroben určitým podmínkám, z nichž jednou byla výlučnost. Komise zdůrazňuje, že dominantní podnik se v každém případě dopouští pokusu o vyloučení soutěžitele nejen když výlučné dohody vyžaduje, ale i když svou účast na takových dohodách akceptuje na žádost svých zákazníků.

57 Pokud jde o údajný nárok na výjimku podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy o EHS, Komise připomíná, že rozhodnutí není založeno na článku 85, ale na článku 86 Smlouvy. Podmínky pro udělení této výjimky – o níž žalobkyně navíc nikdy nežádaly – však podle názoru Komise zjevně v žádném případě nebyly splněny.

58 Pokud jde o chování společnosti Iberian, Komise prohlašuje, že ať byly okolnosti, za nichž společnost Iberian uváděla sádrokartonové desky na trh, jakékoli, její chování neopravňovalo společnost BG k tomu, aby se pomocí dohod o výlučnosti ustanovila za strážce pravidelnosti a spolehlivosti dodávek sádrokartonových desek, údajně ohrožených touto strategií společnosti Iberian.

59 Komise odmítá argument žalobkyně, podle něhož účelem systému příspěvků na propagaci bylo podporovat výrobky ze sádry, nikoli výrobky společnosti BG. Na základě prohlášení p. Clarka, které bylo připojeno k žalobě, Komise především pochybuje o tom, že věrnost značce sádrových výrobků byla tak slabá, jak to tvrdí žalobkyně. Dále Komise tvrdí, že není možné od sebe oddělit dva cíle sledované systémem určeným k zajištění věrnosti zákazníků, totiž úsilí o zajištění výlučnosti jejich nákupů a vůli bránit dovozu sádrokartonových desek. Věrnost směřovala k výlučnosti, ať byla založena na jakémkoli úmyslu či motivu.

60 Španělská vláda, s poukazem mimo jiné na bod 59 rozhodnutí, má za to, že interní dokumenty společnosti BG, k nimž Komise měla přístup, prokazují, že úmyslem společnosti BG bylo zavázat si zákazníky vyplácením příspěvků výměnou za výlučnost nákupů, aby tak získala zpět část trhu zásobovanou dovozci. Nehledě na uvedené dokumenty, tento cíl vyplývá již z kontextu, v němž společnost BG tyto praktiky prováděla. Španělská vláda v tomto ohledu připomíná, že dotyčné věrnostní příspěvky představují praxi, která je výslovně zakázána v čl. 86 písm. c) Smlouvy o EHS, jak Soudní dvůr zdůraznil ve svém výše uvedeném rozsudku ve věci 87/76, Hoffmann-La Roche.

61 Vedlejší účastník, společnost Iberian prohlásila, že věrnostní příspěvky vyplácené dominantním dodavatelem jeho klientům měly za následek vyloučení, a že s tím má vlastní zkušenost, kdy zjistila, že je jí odepřen přístup k novým zákazníkům. Během jednání dodala, že praktiky společnosti BG ji přiměly k ukončení veškeré činnosti v oblasti obchodu se sádrokartonovými deskami ve Spojeném království a v Irsku.

– *Závěry Soudu*

K věcné správnosti skutkových zjištění

62 Ze spisu, a zejména z výše uvedeného interního sdělení ze dne 16. ledna 1985, předloženého samotnými žalobkyněmi v příloze 13 žaloby, a ze zápisu řídicího výboru (Senior Management Committee) společnosti BG, předloženého žalobkyněmi v příloze 14 žaloby, na které odkazuje rozhodnutí v bodu 58, vyplývá, že počátkem roku 1985 probíhala ve společnosti BG diskuse o strategii, která by měla být přijata vzhledem ke konkurenci sádrokartonových desek dovážených z Francie a ze Španělska. Na schůzi uvedeného řídicího výboru dal generální ředitel obchodnímu řediteli pokyn „při vypracovávání obchodní strategie adekvátně posoudit způsoby odměňování věrnosti obchodníků, kteří nakupují výhradně od (společnosti BG)“. Současně se obchodní ředitel vyjádřil, že pokládá za vhodné podporovat obchodníky, kteří jsou ochotni spolupracovat se společností BG, jak to vyplývá z výše zmíněného interního sdělení, podle něhož „obchodník by měl nakupovat sádrokartonové desky, případně i doplňkové výrobky, výlučně od nás“. V interním sdělení ze dne 1. května 1985, předloženém žalobkyněmi v příloze 15 žaloby, na které se rozhodnutí odvolává v bodu 59, obchodní ředitel společnosti BG s poukazem na diskuse konané na zasedání výkonného výboru (Executive Meeting) nastínil podmínky, které by podle něj měly být sjednávány. První podmínkou byla výlučnost v tom smyslu, že obchodník se musí zavázat nakupovat veškeré sádrokartonové desky a související výrobky jediné od společnosti BG. Podle tohoto zápisu mělo toto opatření zabránit ztrátě zákazníků a současně umožnit společnosti BG získat zpět tržní podíl, který ztratila ve prospěch svých konkurentů.

63 I když společnost BG zdůrazňuje, že dokumenty zmíněné v bodu 58 rozhodnutí byly pouze základem pro diskusi o možných plánech a strategiích, ze spisu Soudu je zřejmé – a společnost BG to vážně nezpochybňuje – že od července 1985 prováděla politiku přijatou v předchozích měsících a uzavřela individuální ústní nebo písemné smlouvy zejména s obchodníky, kteří obchodují nebo obchodovali se sádrokartonovými deskami od společnosti Lafarge nebo Iberian. Jak vyplývá zejména zaprvé z bodu 68 rozhodnutí, jehož správnost nebyla napadena, a podle kterého společnost BG během řízení před Komisí předložila kopie dopisů nabízejících a přijímajících měsíční příspěvky, a zadruhé z výše uvedeného dopisu

obchodníka ze dne 23. prosince 1985, předloženého jako příloha A dupliky, v němž tento obchodník informuje společnost BG o svém souhlasu s příspěvkem na propagaci ve výši 500 liber měsíčně výměnou za závazek nakupovat výlučně od společnosti BG, tito velkoobchodníci se zavazovali mimo jiné nakupovat sádrokartonové desky výlučně od společnosti BG, zatímco tato společnost se zavazovala pravidelně jim zasílat příspěvky na propagaci. Počínaje zářím roku 1986 společnost BG postupně přestala tyto příspěvky vyplácet vzhledem k tomu, že zavedla systém pobídek ke skladování (Super Stockist Scheme).

64 Právě na základě těchto skutečností je třeba rozhodnout, zda dotyčné smlouvy představují zneužívání dominantního postavení společností BG.

Ke zneužívající povaze dohod o výhradním nákupu

65 Soud úvodem považuje za správný názor žalobkyň, že poskytování příspěvků na propagaci kupujícím je standardní praxí, která je součástí obchodní spolupráce mezi dodavatelem a jeho distributory. Za běžné situace soutěžního trhu se takové smlouvy uzavírají v zájmu obou účastníků. Touto praxí se totiž dodavatel snaží zajistit svůj odbyt zajištěním věrnosti poptávky a distributor získává zabezpečení dodávek a související obchodní výhody.

66 Není neobvyklé, že takový druh obchodní spolupráce je vyvážen závazkem výlučného nákupu příjemce uvedených příspěvků nebo výhod. Tyto závazky výlučného nákupu v zásadě nelze zakázat. Soud prvního stupně ve svém rozsudku ze dne 2. července 1992, Dansk Pelsdyravlerforening v. Komise (T-61/89, Recueil, s. II-1931) poukázal na to, že posouzení účinků takových závazků pro fungování dotyčného trhu závisí na charakteristikách tohoto trhu. Jak rozhodl Soudní dvůr (rozsudek ze dne 28. února 1991, Delimitis v. Henninger Bräu, C-234/89, Recueil, s. I-935), v zásadě je nezbytné posoudit účinky těchto závazků na trh v jejich specifickém kontextu.

67 Tyto úvahy, použitelné za běžné situace soutěžního trhu, však nelze bezvýhradně připustit v případě trhu, na němž je hospodářská soutěž právě z důvodu dominantního postavení jednoho ze subjektů již omezena. Podniku s dominantním postavením totiž přísluší zvláštní odpovědnost nenarušit korektní hospodářskou soutěž na společném trhu (rozsudek Soudního dvora ze dne 9. listopadu 1983, Michelin v. Komise, 322/81, Recueil, s. 3461, bod 57).

68 Pokud jde o povahu napadeného závazku, Soud připomíná, že podle judikatury Soudního dvora podnik, jenž má na trhu dominantní postavení a zaváže kupující – i v případě, že tak učiní na jejich žádost – povinností nebo slibem z jejich strany, že budou uspokojovat veškerou svou poptávku nebo její podstatnou část výhradně nákupem od tohoto podniku, dopouští se podle článku 86 Smlouvy o EHS zneužití svého dominantního postavení bez ohledu na to, zda je daná povinnost stanovena bez dalších podmínek nebo zda je přijata výměnou za poskytnutí slevy (výše zmíněný rozsudek Hoffmann-La Roche, bod 89; rozsudek Soudního dvora ze dne 3. července 1991, AKZO v. Komise, C-62/86, Recueil, s. I-3359, bod 149). Toto řešení je zdůvodněno tou skutečností, že má-li hospodářský subjekt silné postavení na trhu, jak je tomu v projednávané věci, uzavření smluv o výhradních dodávkách týkajících se podstatného podílu celkových nákupů představuje nepřijatelnou překážku vstupu na tento trh. Okolnost, i kdyby byla prokázána, že příspěvky na propagaci byly

reakcí na žádosti a na rostoucí kupní sílu obchodníků, v žádném případě neopravňuje začlenění doložky o výlučnosti do smluv o dodávkách. Žalobkyně proto nemohou tvrdit, že Komise neprokázala zneužívající povahu projednávané praxe, a o sporu mezi účastníky ohledně pojmu výhradního nákupu není třeba rozhodovat, protože z dokumentů, jež má Soud k dispozici, v každém případě vyplývá, že sporná smluvní podmínka se týkala všech nebo téměř všech nákupů zákazníků.

69 I když skutečnost, že určitý podnik má dominantní postavení, jej nemůže zbavit ochrany jeho obchodních zájmů, jsou-li napadeny, a takovému podniku musí být přiznáno právo přijmout taková přiměřená opatření, která považuje za nezbytná k ochraně těchto zájmů, nelze schvalovat takové jeho chování, jehož cílem je posílit toto dominantní postavení a zneužívat je (viz rozsudek Soudního dvora ze dne 14. února 1978, *United Brands v. Komise*, 27/76, Recueil, s. 207). Z toho vyplývá, že nelze přijmout ani argument, že společnost BG byla povinna zajišťovat nepřetržitost a spolehlivost dodávek, ani argument týkající se obchodní praxe společnosti Iberian (viz rozsudek Soudu ze dne 12. prosince 1991, *Hilti v. Komise*, T-30/89, Recueil, s. II-1439, bod 118, a rozsudek Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1986, *British Leyland v. Komise*, 226/84, Recueil, s. 3263).

70 Soud dále připomíná, že pojem zneužívání je objektivním pojmem (výše uvedený rozsudek Soudního dvora ve věci 85/76, *Hoffmann-La Roche*, bod 91) a tedy chování určitého podniku s dominantním postavením lze podle článku 86 Smlouvy o EHS považovat za zneužívání, i když nedošlo k žádnému zavinění. V důsledku toho argument žalobkyň, podle něhož společnost BG nikdy neměla v úmyslu společnost Iberian odradit nebo oslabit, nemá na právní kvalifikaci skutkového stavu žádný vliv.

71 I kdyby se připustilo, že jedním z cílů uvedeného systému mohlo být, jak to tvrdí žalobkyně, podporovat sádrové výrobky všeobecně, přesto je třeba prohlásit, že tento systém vede k vyplácení příspěvků striktně podmíněných výhradní věrností vůči společnosti BG, a je proto zneužíváním bez ohledu na podstatu argumentu spočívajícího v tom, že věrnost vůči značce neexistuje.

72 Obdobně poukazování žalobkyň na zásobovací obtíže konkurentů nemůže oprávnit jimi uzavřené dohody o výhradním nákupu, protože nemohou důvodně tvrdit, že jejich zákazníci nebyli s to upravit svou obchodní politiku tak, aby uvedené obtíže zohledňovala.

73 Argument, že tito obchodníci byli oprávněni kdykoli ukončit své smluvní vztahy se společností BG, nemá žádnou platnost, protože právo zrušit smlouvu není na překážku jejímu provádění do okamžiku uplatnění práva na její zrušení. V tomto ohledu je třeba uvést, že podnik s dominantním postavením je dostatečně silný na to, aby mohl vyžadovat od svých zákazníků nejen uzavření takových smluv, ale také jejich zachování, což činí právní možnost jejich ukončení ve skutečnosti iluzorní.

74 K argumentu, že společnost BG nerozlišovala mezi obchodníky, stačí uvést, že rozhodnutí takovou výtku vůbec neobsahuje, takže je tento argument irelevantní.

75 Konečně pokud jde o argument týkající se použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy o EHS, Soud připomíná, že zaprvé se dotyčné rozhodnutí netýká použití článku 85 Smlouvy o EHS, ale článku 86, a zadruhé výjimka podle čl. 85 odst. 3 Smlouvy v žádném

případě nevyklučuje použití článku 86 (rozsudek Soudu prvního stupně ze dne 10. července 1990, Tetra Pak v. Komise, T-51/89, Recueil, s. II-309).

76 Z výše uvedeného vyplývá, že žalobkyně nesprávně tvrdí, že Komise pochybila, když učinila závěr, že systém příspěvků na propagaci obchodníků, jehož jedním cílem je zajistit si výhradní nákupy těchto obchodníků, představuje zneužívání dominantního postavení podle článku 86 Smlouvy o EHS.

77 První část žalobního důvodu týkajícího se zjištění zneužívání dominantního postavení je proto třeba zamítnout.

B – Přednostní dodávky sádry

– Napadené opatření

78 Podle článku 2 rozhodnutí porušila společnost BG v červenci a v srpnu roku 1985 „článek 86 Smlouvy o EHS prováděním politiky zvýhodňování zákazníků, kteří neobchodovali s dováženými sádrokartonovými deskami, poskytováním přednostních dodávek stavební sádry v době prodloužených dodacích lhůt pro tyto výrobky, což představovalo zneužití jejího dominantního postavení v dodávání sádrokartonových desek ve Velké Británii“.

79 Z bodů 81 až 85 a 141 až 147 rozhodnutí vyplývá, že společnost BG v červenci 1985 vypracovala a zavedla systém přednostních dodávek sádry pro své „věrné“ zákazníky, tj. pro ty, kteří neobchodovali s dovezenými sádrokartonovými deskami. V interním sdělení společnosti BG ze dne 29. července 1985, předloženém v příloze 20 žaloby a částečně ocitovaném v bodu 81 rozhodnutí, se uvádí:

„Ve snaze pokusit se zvládnout situaci a vytvořit stav, v němž budeme moci pomáhat těm věrným místním obchodníkům, kteří pravidelně nekupovali a neskladovali dovezený sádrokarton, byly vytvořeny úpravy, jež nám umožňují uspokojit malý počet přednostních objednávek. Veškeré přednostní dodávky budou realizovány převážně na účet obchodníků skladujících dovezené stavebniny a naše prodejní kanceláře dostaly seznam kupujících, o nichž víme, že skladují a prodávají buď francouzské nebo španělské sádrokartonové desky“.

80 Podle rozhodnutí bylo cílem a výsledkem uvedené praxe vyloučení z trhu konkurentů společnosti BG, kteří na něm obchodovali s dováženými sádrokartonovými deskami.

81 Komise ve svém rozhodnutí uvádí, že tato praxe, o níž společnost BG některé „neloajální“ zákazníky individuálně informovala a která byla popsána v prohlášení zástupce společnosti BG pro tisk, představovala zneužití dominantního postavení, protože kritérium výběru velkoobchodníků, kterým mohly být uděleny přednostní dodávky, nebylo objektivní, ale bylo určeno k odměňování těch obchodníků, kteří prodávali výhradně sádrokartonové desky společnosti BG.

– Argumenty účastníků

82 Žalobkyně považují za nesprávné tvrzení Komise, že přijetí a uplatňování politiky přednostního uspokojování objednávek sádry podaných těmi zákazníky, kteří neskladovali dovážené sádrokartonové desky, představuje zneužívání dominantního postavení společnosti BG. Komise totiž podle jejich názoru neprokázala, že

společnost BG zaujímá dominantní postavení na trhu sádrokartonových desek. Nemůže tedy tvrdit, že společnost BG využívala trh se sádrokartonem ke zneužívání svého dominantního postavení na trhu sádrokartonových desek.

83 Podle žalobkyň Komise neprokázala ani to, že společnost BG zavedla systém přednostních dodávek, ani že obchodníci, kteří obchodovali s dováženými sádrokartonovými deskami, byli někdy postiženi prodleními dodávek ze strany společnosti BG z důvodu svých dovozů. Kromě toho žalobkyně odmítají tvrzení, že jejich chování spočívající v dočasném upřednostňování jejich věrných zákazníků bylo jakkoli zneužívající. Dále uvádějí, že závěr formulovaný v bodu 81 rozhodnutí, podle kterého „kdyby bylo nezbytné uspokojit přednostní objednávku, dodávka pro obchodníka uvedeného na seznamu by byla zpožděna“, je nesprávný.

84 Žalobkyně vysvětlují, že v červenci 1985 nebylo možné realizovat cíl dodávat do tří dnů, a proto byla stanovena čtyřdenní dodací lhůta pro všechny zákazníky, a to i pro ty, kteří mohli nakoupit sádrokartonové desky španělského původu. Podle žalobkyň zaměstnanci obdrželi pokyn, že pokud by nastala situace, že by o přednostní dodávku požádali dva obchodníci, z nichž jeden nakupuje španělské desky a druhý desky společnosti BG a výroba by stačila pouze na jeden náklad, zvolen bude ten zákazník, který udržuje se společností BG plné obchodní styky.

85 Podle společnosti BG neexistoval žádný zvláštní úmysl urychlit dodávky sádry pro věrné zákazníky. V praxi byly běžné požadavky zákazníků vyřizovány během dotyčné doby. Žádný zákazník, ať byl nebo nebyl výhradním kupcem sádrokartonových desek společnosti BG, nebyl postižen zbytečným nebo neodůvodněným zdržením. Žalobkyně popírají, že by přednostní dodávka sádry nejvýše do jednoho dne měla velký význam, dokonce i v době jejího nedostatku. Rovně zacházení se zákazníky, na které poukázala Komise, je v době nedostatku neuskutečnitelné a stanovení priorit nezbytné.

86 Během jednání žalobkyně vysvětlily okolnosti, za kterých bylo zdrženo vyřízení přednostní objednávky sádry zákazníkovi, který v minulosti nebyl společností BG „věrný“. Zdůraznily, že dotyčná dodávka se zdržela pouze o jeden den. Podle žalobkyň tedy byla výhoda pro „věrné“ zákazníky hypotetická a měla velmi omezený rozsah.

87 Komise na rozdíl od žalobkyň tvrdí, že zjištěné zneužívání nemá spojitost s postavením žalobkyň na trhu se sádrokartonem. Komise ostatně nikdy netvrdila, že společnost BG byla na tomto trhu dominantní. Udělování přednostních dodávek sádry bylo pouze jednou z výhod, které společnost BG poskytovala svým klientům za účelem zajištění výhradních dodávek sádrokartonových desek.

88 Komise připouští, že dodatečná zdržení dodávek pro neloajální obchodníky nepřekročila jeden den. Navíc to bylo důvodem k neuložení žádné pokuty za toto zneužití. Komise má však za to, že společnost BG jako podnik s dominantním postavením se pokusy o zajištění věrnosti obchodníků dopouštěla zneužívajícího jednání. Podle jejího názoru zárukou této věrnosti byla přednost dodávek, cenná v době nedostatku. Dominantní podnik musí dodržovat rovnost zacházení se zákazníky jako základní pravidlo svého jednání a věrnost nemůže ospravedlnit nedodržování tohoto pravidla. To by jasně představovalo uplatňování nerovných podmínek na rovnocenná plnění.

89 Komise má za to, že společnost BG využila svou finanční sílu k nabídnutí příznivějších podmínek svým věrným zákazníkům a tím k vyloučení konkurenta. Podle jejího názoru takové příznivější podmínky může představovat sleva, ale také poskytování jiných přímých nebo nepřímých výhod za účelem zajištění výhradních dodávek sádrokartonových desek. Jednou z těchto výhod bylo poskytování přednosti v dodávkách sádry.

90 Podle španělské vlády lze těžko pochopit tvrzení žalobkyně, že Komise neprokázala existenci dominantního postavení společnosti BG na trhu sádry. Z rozhodnutí zjevně vyplývá, že jak dominantní postavení společnosti BG, tak zneužívání tohoto postavení se týká trhu se sádrokartonovými deskami. Navíc okolnost, že dávání přednosti pravidelným zákazníkům je v době nedostatku běžnou praxí, neznamená, že nemůže představovat zneužívání, je-li určeno, jak je tomu v projednávané věci, k posílení účinku jiných opatření, která sledovala přesný cíl, totiž cíl zabránění dovozům.

91 Společnost Iberian prohlašuje, že systém přednostních dodávek je svou povahou výlučný. Zdůrazňuje, že jak hospodářský, tak psychologický vliv dominantní společnosti je s to učinit jakékoli porušení pravidel hospodářské soutěže krajně škodlivým pro podnik, který vstupuje do soutěže s takovou společností. I když zdržení dodávek nikdy nepřesáhlo jeden den a doba nedostatku dodávek se neprodloužila, výlučný účinek chování žalobkyně tyto skutečnosti nezmenšily.

– *Závěry Soudu*

92 Soud úvodem poznamenává, že analýza relevantního trhu vymezeného podle výrobků je obsažena v bodech 13 až 20 a 106 až 109 rozhodnutí. Podle bodu 106 „projednávaná věc se týká obchodního jednání společnosti BPB jako dodavatele sádrokartonových desek a jeho účinků na hospodářskou soutěž a obchod na trhu se sádrokartonovými deskami, zejména pro konkurenční dodavatele těchto výrobků. A priori by tedy sádrokartonové desky měly být považovány za relevantní výrobek“. Komise tedy správně tvrdí, že otázka, zda má společnost BG na trhu se sádrokartonovými deskami dominantní postavení, není pro řešení tohoto sporu relevantní.

93 Soud má za to, že k tomu, aby cílem nebo výsledkem praktik na trhu dodávek sádrokartonových desek mohlo být narušení hospodářské soutěže, musí být jednak jiné hospodářské subjekty než je společnost BG, a zejména distributoři, kteří jsou oběťmi uvedených praktik, přítomni na obou trzích – což není zpochybněno – a jednak se fungování trhu se sádrokartonovými deskami musí vyznačovat některými zvláštními charakteristikami. V tomto ohledu rozhodnutí v bodech 143 a 146 uvádí, že účinek vytýkané praxe zvyšuje to, že náhradní možnosti, jimiž disponují kupující při nakupování na trhu se sádrokartonovými deskami, jsou malé v důsledku technických charakteristik, které, jak známo, omezují možnosti náhrady a změny dodavatele a uvádějí zákazníky na trhu sádry do závislého postavení vůči svému dodavateli. Navíc chyba, jež se údajně vyskytuje v bodu 81 rozhodnutí, i kdyby byla prokázána, nemohla mít na usuzování Komise žádný vliv. Obchodníci se tedy nemohli za stejných podmínek vyhnout lhůtám pro dodání sádry, které jim určila společnost BG jako dodavatel. V důsledku toho zavedená praxe tím, že trestala ty odběratele sádry, kteří nebyli „věrní“ na trhu se sádrokartonovými deskami, určitě měla za cíl ovlivnění fungování tohoto trhu.

94

Pokud jde o zneužívající povahu dotyčné praxe, Soud uvádí, že i když podle tvrzení žalobkyně je podniku s dominantním postavením dovoleno, a v době nedostatku je i běžnou obchodní praxí, stanovit kritéria přednostního uspokojování objednávek, tato kritéria musejí být objektivní a nesmějí být v žádném ohledu diskriminační. Musejí být objektivně zdůvodněna v rámci dodržování pravidel, jimiž se řídí korektní soutěž. Článek 86 Smlouvy zakazuje dominantnímu podniku posílit jeho postavení použitím jiných prostředků, než které spadají do hospodářské soutěže na základě výkonnosti (výše zmíněný rozsudek ze dne 3. července 1991, AKZO v. Komise, body 69 a 70). Tomuto požadavku neodpovídá kritérium, které v projednávané věci přijala společnost BG a které bylo založeno na rozlišování na jedné straně mezi zákazníky, kteří obchodovali se sádrokartonovými deskami dovezenými a vyrobenými některými jejími konkurenty, a na druhé straně „věrnými“ zákazníky, kteří nakupovali u společnosti BG. Toto kritérium, které znamená poskytování rovnocenného plnění za nerovných podmínek, je samo o sobě protisoutěžní, protože sleduje diskriminační cíl a může mít za následek vyloučení z trhu. Tento závěr není dotčen skutečností, že k uvedenému zneužívání docházelo během omezeného období - léto roku 1985 - ani údajnou okolností, že zpoždění dodávek pro některé zákazníky ve srovnání s dodávkami pro „věrné“ zákazníky nemohlo trvat víc než jeden den. Tyto okolnosti ostatně Komise vzala v úvahu a v této souvislosti neuložila společnosti BG pokutu.

95

Soud dále připomíná, že byla-li struktura hospodářské soutěže na trhu již oslabena chováním podniku s dominantním postavením, každé další omezení této soutěžní struktury může představovat zneužití takto získaného dominantního postavení (výše zmíněný rozsudek Hoffmann-La Roche).

96

Z toho vyplývá, že pokus společnosti BG o vyloučení jejích konkurentů pomocí přednostního uspokojování objednávek sádry těch zákazníků, kteří neobchodovali s dováženými sádrokartonovými deskami, přičemž provádění této praktiky nelze vážně popřít, jak to vyplývá zejména z bodů 84 a 145 rozhodnutí, jejichž správnost nebyla napadena, představuje ve smyslu článku 86 Smlouvy zneužívání jejího dominantního postavení na trhu s dodávkami sádrokartonových desek.

97

Z výše uvedeného vyplývá, že druhá část žalobního důvodu, jímž žalobkyně popírá, že zneužívaly své dominantní postavení na trhu, musí být v jimi předneseném znění zamítnuta.

98

Soud, jehož povinností je v případě potřeby upozornit z vlastního podnětu na dostatečně zjevné nedodržení povinností uložených Komisi článkem 190 Smlouvy (výše uvedený rozsudek Soudu prvního stupně ve věci Dansk Pelsdyravlerforening v. Komise), nicméně zjišťuje, že zatímco článek 2 normativní části rozhodnutí odkazuje na praktiky provedené v červenci a v srpnu 1985, je nesporné, že odůvodnění rozhodnutí (bod 141 a zejména bod 169), v němž Komise uvádí důvody, z nichž neuložila pokutu za tuto část protiprávního jednání, se odvolává pouze na praktiky prováděné v měsíci srpnu roku 1985. Ovšem vzhledem k tomu, že není popíráno, že dotyčné praktiky byly prováděny pouze po krátkou dobu, Komise měla ještě přesněji určit dobu, po kterou mohly narušovat hospodářskou soutěž na relevantním trhu. Dále Komise v odpovědi na otázky Soudu při vysvětlování, že mezi článkem 2 normativní části a bodem 169 odůvodnění rozhodnutí není rozpor, výslovně uznala, že rozhodnutí se vztahuje pouze na praktiky, které byly „navrhnuty“ v červenci 1989. Nicméně porušení článku 86 lze sankcionovat pouze

v náležitě zjištěném rozsahu. Uvedené rozhodnutí je tedy v tomto bodu postiženo vadou nedostatečného odůvodnění a navíc vadou spočívající v nesprávném právním posouzení, a je tedy na místě, aby Soud článek 2 rozhodnutí zrušil v tom rozsahu, v němž se týká praktiky prováděné v červenci 1985.

C – Praktiky prováděné v Irsku a v Severním Irsku

– Napadené opatření

99 V článku 3 rozhodnutí Komise prohlašuje, že společnost BPB prostřednictvím své dceřiné společnosti BG zneužila své dominantní postavení na trhu dodávek sádrokartonových desek v Irsku a v Severním Irsku tím, že jednak v červnu a v červenci 1985 vyvíjela tlak na skupinu dovozců a přiměla je ke zřeknutí se dovozu sádrokartonových desek do Severního Irsku, a jednak od června do prosince 1985 poskytovala slevu obchodníkům usazeným v Severním Irsku za podmínky, že nebudou prodávat dovážené sádrokartonové desky.

100 Podle rozhodnutí (body 4 a 86) je společnost BPB prostřednictvím své dceřiné společnosti GIL jediným výrobcem sádrokartonových desek na irském ostrově. Podle jejích vlastních odhadů činí její tržní podíl v Irsku 93 % a v Severním Irsku 90 %. V Severním Irsku prodává společnost BPB sádrokartonové desky dovážené z Irsku, kde je vyrábí společnost GIL.

101 Praktiky prováděné v Irsku a v Severním Irsku jsou popsány v bodech 86 až 103 rozhodnutí a jejich hodnocení podle článku 86 Smlouvy je obsaženo v bodech 148 až 152.

102 Rozhodnutí (bod 88) odkazuje na interní zprávu společnosti BG o dovozech do Severního Irsku, podle které obchodníci požádali společnost BG o pomoc na svou ochranu před dovozy. Podle uvedené zprávy bylo opatření přijaté společností BG v reakci na tuto žádost úspěšné a vedlo k zamezení přístupu dotyčného dovozce k obchodníkům.

103 Rozhodnutí odkazuje v bodech 91 a 92 také na memorandum společnosti BG ze dne 14. června 1985, podle něhož konsorcium největších obchodníků v Severním Irsku zřídilo agenturu pro dovoz sádrokartonových desek ze Španělska. Společnost BG dala těmto obchodníkům na vědomí, že považuje trh Severního Irsku za svůj vlastní trh a že zamýšlí udržet maximální podíl tohoto trhu. V tomto memorandu bylo jasně řečeno, že obchodníkům dovážejícím sádrokartonové desky bude odepřena jakákoli sleva, přičemž ostatním obchodníkům v Severním Irsku společnost BG nabídla slevu na sádro a další slevu na sádrokartonové desky společnosti BG stejných rozměrů, jaké měly dovážené sádrokartonové desky. Poskytnutí těchto slev bylo podrobeno zejména podmínce ustanovení společnosti BG za výlučného dodavatele. Dále byl věrným obchodníkům přiznán nárok na přednostní dodávky ve špičce. Společnost BG tato opatření písemně oznámila obchodníkům Severního Irsku dne 17. června 1985.

104 Podle rozhodnutí (bod 94) interní záznam o přípravě schůzky s obchodníky konané v sídle společnosti BG dne 2. července 1985 obsahoval zmínku o návrhu opatření pro případ, že tito obchodníci budou ochotni dohodnout se se společností BG na tom, že již nebudou pokračovat v dovozech. Během této schůzky – po níž následovala

další dne 15. července 1985 v Belfastu (bod 95) – společnost BG vyvíjela tlak na dovozce s cílem dosáhnout jejich závazku, že nebudou sádrokartonové desky dovážet.

105 Rozhodnutí upřesňuje (bod 97), že záznam o přípravě schůze výkonného výboru společnosti BPB z července 1985 ukazuje, že skupina velkoobchodníků dovezla přes Belfast sádrokartonové desky a že společnost BG na to reagovala poskytnutím slevy věrným zákazníkům. Podle uvedeného záznamu tato reakce „přivedla skupinu obchodníků k jednacímu stolu a zdá se, že po naší diskusi jsou nyní ochotni vzdát se dovozu“.

106 V bodu 98 rozhodnutí uvádí, že dne 7. srpna 1985 společnost BG potvrdila uplatnění množstevní slevy na ty obchodníky v Severním Irsku, kteří dosáhli určitého ročního obrátu v obchodu se společností BG, za podmínky, že budou přispívat k propagaci výrobků společnosti BG a že budou nakupovat výhradně od této společnosti. Společnost BG tuto slevu koncem roku 1985 zrušila, neboť usoudila, že ji její příjemci využívají k cenové soutěži s jinými obchodníky.

107 Rozhodnutí dodává (bod 100), že dne 12. září 1985 na schůzi s obchodníky, kteří uskutečnili dovozy, se s nimi společnost BG dohodla, že „náhradou“ za zrušení dovozu jim až do doby, kdy souhlasili s ukončením dovozu, zpětně poskytne tři čtvrtiny slevy vyhrazené pro věrné obchodníky. To bylo „protiplněním“ za zrušení dovozu.

108 Podle rozhodnutí (bod 148) mělo zrušení slevy, již společnost BG poskytla obchodníkům Severního Irsku, kteří – jak se dověděla – zamýšleli dovážet španělské sádrokartonové desky, tyto obchodníky potrestat. Také účelem doplňkových slev, nabídnutých všem obchodníkům, kteří nakupovali výhradně od společnosti BG a neobchodovali s dováženými výrobky, bylo potrestat dovozce. Tento tlak byl zvýšen dalšími pobídkami ke skoncování s dovozem, jako bylo uplatňování důvěrné množstevní slevy nebo příslib určité platby za ukončení dovozu.

109 Rozhodnutí (body 149 až 151) popisuje všechna výše uvedená opatření jako zneužívání dominantního postavení vzhledem k tomu, že jednak byla určena ke skoncování s dovozy a tohoto cíle dosáhla, a jednak posílila dotyčné výhradní dohody mezi společností BG a obchodníky.

– *Argumenty účastníků*

110 Žalobkyně tvrdí, že jednání společnosti BG v Severním Irsku nemohlo představovat zneužívání dominantního postavení. Mají za to, že rozhodnutí nesprávně vykládá situaci na trhu Severního Irsku. Zavedení slevy nebylo opatřením určeným proti konkurenci dovážených sádrokartonových desek, ale reakcí na hrozbu ze strany skupiny čtyř obchodníků v Severním Irsku, spočívající v prodeji sádrokartonových desek dovážených ze Španělska za „atraktivní“ ceny. Společnost BG tvrdí, že usilovala o obranu svých legitimních zájmů i legitimních zájmů svých zákazníků a že toto její jednání přispělo k zachování a upevnění hospodářské soutěže.

111 V tomto ohledu se společnost BG domnívá, že i dominantní podnik má legitimní právo na svou obranu před činnostmi, které závažně destabilizují trh. Podle jejího názoru je nemožné bojovat prosazováním skutečné hodnoty výrobků proti

atraktivním cenám nabízeným nesvědomitými obchodníky využívajícími určitý zdroj dodávek ke škodě jejich konkurentů.

112 V reakci na připomínky španělské vlády žalobkyně tvrdí, že v důsledku stížnosti na provádění dumpingu společností GIL nabídla společnost EPYSA cenové závazky, které byly přijaty rozhodnutím Komise 85/209/EHS ze dne 26. března 1985 (Úř. věst. L 89, s. 65). Proto španělská vláda mylně tvrdí, že uvedená stížnost byla uložena ad acta. Společnost BG odpověděla na tuto novou situaci na trhu návrhem na snížení slev poskytovaných uvedeným čtyřem obchodníkům a poskytnutím vyšších slev ostatním obchodníkům. Tuto reakci nelze považovat za zneužívající.

113 Komise zdůrazňuje, že pokud jde o podmínky spojené se systémem slev, jejichž poskytování bylo podmíněno povinností výhradního nákupu výrobků společnosti BG, je jediným přípustným chováním dominantního podniku hospodářská soutěž na základě výkonnosti. Dále uvádí, že žalobkyně připustily, že přijatá opatření ztížila dovozcům sádrokartonových desek proniknutí na trh.

114 Komise během jednání prohlásila, zaprvé, že účelem opatření společnosti BG bylo zabránit dotyčným čtyřem obchodníkům využívat dovozů k útoku na postavení společnosti BG, a zadruhé, že žalobkyněmi uvedené antidumpingové řízení se konalo počátkem roku 1985, tedy dříve, než došlo ke zjištěnému zneužívání.

115 Španělská vláda na rozdíl od tvrzení žalobkyň uvádí, že nebylo prokázáno, že dovozní ceny představovaly nekalou soutěž. V žádném případě není dovoleno porušit právní předpisy pod záminkou vyhnutí se údajně nekorektní situaci. Podle názoru španělské vlády dumpingovou stížnost společnosti GIL odložila Komise ad acta. Opatření přijatá irskými obchodníky, kteří vytvořili skupinu pro společné provádění dovozů ze Španělska, představovala jediný prostředek k čelení tlaku, který vyvíjela společnost BPB.

116 Společnost Iberian má za to, že výlučná povaha chování žalobkyň na trhu Severního Irsku je zjevná. Podle jejího názoru bylo nevyhnutelným důsledkem slev poskytovaných obchodníkům v Severním Irsku vyloučení obchodních poboček a tím prakticky vyloučení nových soutěžitelů.

– *Závěry Soudu*

117 Soud úvodem připomíná, že ačkoli dominantní postavení nemůže zbavit podnik s tímto postavením práva na ochranu jeho vlastních obchodních zájmů, jsou-li napadeny, a že takovému podniku musí být přiznáno právo provést taková přiměřená opatření, která považuje za vhodná k ochraně zmíněných zájmů, nelze takové chování připustit, je-li jeho skutečným cílem dané dominantní postavení posílit a zneužívat (výše uvedený rozsudek ve věci 27/76, *United Brands v. Komise*).

118 Soud má za to, že podniku s dominantním postavením nepřísluší, aby z vlastní iniciativy přijal opatření určené k odvetě za provádění obchodních praktik, které považuje za nedovolené nebo nekorektní. Je tedy irelevantní otázka, zda opatření uvedená v rozhodnutí byla přijata v reakci na „atraktivní ceny“ uplatňované některými soutěžiteli nebo – jak tvrdí žalobkyně, které se v tomto ohledu odvolávají na dokumenty předložené jako přílohy 22 a 23 žaloby – k zamezení „atraktivním cenám“, které někteří obchodníci zamýšleli uplatňovat u dovážených výrobků.

Jedinou důležitou otázkou je, zda namítané chování – tím, že se uchýlilo k metodám odlišným od metod, jimiž se řídí běžná hospodářská soutěž na trhu s výrobky založená na výkonnosti hospodářských subjektů – mělo za cíl nebo mohlo mít za následek ovlivnění struktury trhu, jestliže právě v přímém důsledku přítomnosti dotyčného podniku byl stupeň hospodářské soutěže již oslaben (výše zmíněný rozsudek ve věci 322/81, Michelin v. Komise).

119 V tomto ohledu má Soud především za to, že z důkazních materiálů – nenapadených v tomto bodu – jež mu byly předloženy k posouzení a analyzovány výše v souvislosti s popisem rozhodnutí, jasně vyplývá, že společnost BG se rozhodla zrušit čtyřprocentní slevu, kterou poskytovala obchodníkům v Severním Irsku, když se dozvěděla o jejich záměru dovážet španělské sádrokartonové desky. Současně se rozhodla poskytnout pětiprocentní slevu obchodníkům, kteří projeví ochotu nakupovat výhradně její výrobky. Tato praxe měla vzhledem ke své diskriminační povaze jasně za cíl potrestat obchodníky, kteří pojali úmysl dovážet sádrokartonové desky a odradit je od realizace uvedeného úmyslu, čímž BG společnost dále posílila své postavení na trhu se sádrokartonovými deskami.

120 Soud zadruhé připomíná, že dle judikatury Soudního dvora (výše uvedený rozsudek Michelin v. Komise), zneužívání ve smyslu článku 86 Smlouvy se dopouští dodavatel s dominantním postavením, na němž je v důsledku toho zákazník více nebo méně závislý, jestliže uplatňuje jakoukoli formu věrnostní slevy, jejíž pomocí usiluje finančními výhodami zabránit svým zákazníkům nakupovat od konkurentů. V projednávaném případě slevy poskytované v době od června do prosince 1985 obchodníkům se stavebninami v Severním Irsku měly skutečně za cíl bránit jim v nakupování výrobků od konkurenčních dodavatelů, přičemž bylo dostatečně prokázáno, že tyto výlučnosti podmíněné slevy nutně předpokládaly, že tito obchodníci nemají obchodovat s dováženými sádrokartonovými deskami. V tomto ohledu je nevýznamné, zda dohody o výhradních dodávkách, jimiž bylo poskytování dotyčné slevy podmíněno, představovaly podle tvrzení žalobkyň pouze jednu z několika podmínek uložených obchodníkům.

121 Z výše uvedeného vyplývá, že třetí část žalobního důvodu týkajícího se neprokázání zneužívání dominantního postavení konstatovaného v rozhodnutí musí být zamítnuta.

122 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, zaprvé, že žalobní důvod vycházející z neprokázání zneužívající povahy napadených praktik musí být zamítnut, a zadruhé, že článek 2 rozhodnutí musí být zrušen v rozsahu, v němž se týká provádění dotyčných praktik v červenci 1985.

II – *K ovlivnění obchodu mezi členskými státy*

123 Druhý žalobní důvod, vztahující se k neprokázání porušení článku 86 Smlouvy, se týká důsledků praktik společnosti BG na obchod mezi členskými státy.

– *Napadené opatření*

124 Analýza důsledků výše popsaných praktik pro obchod mezi členskými státy je uvedena v bodech 153 až 159 rozhodnutí. Pokud jde o zneužívání dominantního postavení společnosti BG na trhu ve Velké Británii, rozhodnutí v bodu 153 uvádí, že společnost BG byla jediným výrobcem v této zemi a že jedinými jejími konkurenty

byli dovozci. Následkem toho se opatření společnosti BG svou povahou mohla podstatným způsobem dotknout dovozu pocházejících z jiných členských států, zejména z Francie, a počínaje dnem 1. ledna 1986, kdy Španělsko přistoupilo ke Společenství, také ze Španělska.

125 Podle rozhodnutí (body 154 až 157) opatření přijatá společností BG k zavázání jejich zákazníků k nákupům sádrokartonových desek a k jejich odrazení od obchodování s dovezenými sádrokartonovými deskami měla za následek vyloučení jak společnosti Lafarge, tak společnosti Iberian z obchodování s obchodníky na tomto trhu. Je-li obchod mezi členskými státy již omezen jinými faktory, každé opatření, které jej může dále omezit, porušuje pravidla Smlouvy pro hospodářskou soutěž. Tak je tomu zejména v případě, kdy vyloučení takového obchodu má za následek posílení téměř úplného monopolu v jednom členském státě. V projednávané věci bylo důležité chránit obchod mezi členskými státy nejen jako zdroj účinné hospodářské soutěže, ale i jako předpoklad případného zřízení nových výrobních zařízení ve Velké Británii. Opatření přijatá společností BG mohla rovněž vyloučit nebo oslabit společnost Iberian a posílit dominantní postavení společnosti BG na britském trhu, zejména její postavení vůči společnosti Lafarge a dalším možným dovozcům.

126 Pokud jde o opatření přijatá společností BG v Severním Irsku, rozhodnutí v bodech 158 a 159 uvádí, že vyloučení konkurence skupiny obchodníků, kteří dováželi španělské sádrokartonové desky, může vést k obnovení monopolu společnosti BG a její tržní síly, a dotyčné praktiky se dotkly také sádrokartonových desek, které vyrábí společnost EPYSA a které jsou v Irsku ve volném prodeji, a všech dalších sádrokartonových desek dovezených z kteréhokoli jiného členského státu. Vzhledem k tomu, že společnost BG byla jediným dodavatelem sádrokartonových desek v Severním Irsku a téměř všechny sádrokartonové desky, které dodala do Severního Irsku byly vyrobeny v Irsku a dovezeny z tohoto členského státu, opatření přijatá k zamezení dovozu sádrokartonových desek ze Španělska vedla k vytvoření struktury obchodu, která by bez nich nemohla existovat. Tím tato opatření přímo ovlivnila obchod mezi členskými státy.

– *Argumenty účastníků*

127 Žalobkyně tvrdí, že praktiky, které podle Komise zavázaly jejich zákazníky k nakupování sádrokartonových desek, i kdyby byly prokázány, nemohly obchod ovlivnit. Ovlivněn by mohl být pouze obchod mezi Spojeným královstvím, Španělskem a Francií. Významný podíl obchodních praktik, které považuje rozhodnutí za porušení článku 86 Smlouvy, se totiž uskutečnil dřív než se Španělsko stalo členem Společenství. Pokud jde o obchod s Francií, společnost Lafarge dosáhla ve Spojeném království podle žalobkyň úroveň odbytu, kterou si stanovila, a nové zákazníky nehledala. Podle žalobkyň byla struktura a povaha trhu se sádrokartonovými deskami ve Spojeném království a v Irsku taková, že chování společnosti BG nemohlo ovlivnit a skutečně neovlivnilo mezinárodní obchod. Vzhledem k nákladům na zaslání sádrokartonových desek po moři a k výhodám umístění výrobních zařízení blízko k trhům, není ekonomicky přijatelné zásobovat trhy ve Velké Británii a v Irsku ve velkém měřítku a na dlouhá období ze zahraničí, což ostatně Komise na jednání připustila. Kromě toho trh se sádrokartonovými deskami obzvláště vyžaduje pravidelnost dodávek a nabídku širokého sortimentu výrobků, tyto nároky však nemohou uspokojovat dodavatelé, kteří nedisponují výrobními jednotkami na území Spojeného království nebo Irsku. Pokud jde

konkrétněji o Severní Irsko, žalobkyně popírají, že běžné obchodní toky mezi Irskem a Severním Irskem byly napadenými praktikami společnosti BG změněny, a v tomto ohledu poukazují na rozsudek Soudního dvora ze dne 31. května 1979, Hugin v. Komise (22/78, Recueil, s. 1869).

128 Konečně žalobkyně tvrdí, že sádrokartonové desky dovážené do Severního Irska byly prodávány za kořistnické ceny, což bylo potvrzeno antidumpingovými opatřeními přijatými Společenstvím. Pokud jde o provádění politiky přednostních dodávek sádry společností BG, tato společnost tvrdí, že Komise ponechala bez povšimnutí svědectví předložené jejím obchodním ředitelem J. H. Garnerem během jednání. Prohlašuje, že teoretický argument Komise není na skutkové okolnosti projednávané věci platně použitelný. Žádní jiní konkurenti než společnosti Iberian a Lafarge neexistovali a uvedené společnosti byly konkurenty jen ve velmi omezeném smyslu. Společnostem Redland a Knauf, které byly skutečnými konkurenty, nebylo bráněno vstoupit na trh Spojeného království. Žalobkyně dále uvádějí, že dovozy ze Španělska pokračovaly prostřednictvím společnosti Ulster Partitions Ltd.

129 Komise odmítá tvrzení, že chování společnosti BG nemohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy. Zdůrazňuje, že společnosti Iberian a Lafarge skutečně dovážely sádrokartonové desky a že tyto dovozy nebyly zanedbatelné. Kromě toho po opatřeních přijatých společností BG začal dovážet sádrokartonové desky do Severního Irska další podnik, což ukazuje, že tento obchod byl ekonomicky únosný. Vyloučení obchodu prováděného na vnitřním trhu v rámci Společenství vedlo k posílení téměř úplného monopolu v jednom členském státě, čímž narušilo strukturu hospodářské soutěže na společném trhu ve Společenství. Bylo důležité chránit obchod mezi členskými státy jako zdroj skutečné konkurence pro společnost BG a jako případný předpoklad pro zřízení nových výrobních zařízení ve Velké Británii. Podle Komise zneužívající chování společnosti BG spočívající v zavázání zákazníků k dodávkám sádrokartonových desek, k němuž došlo na základě dovozů z Francie a ze Španělska, znamenalo, že zákazníci společnosti BG nemohli nakupovat žádné sádrokartonové desky pocházející z jiných členských států.

130 Pokud jde o argument společnosti BG týkající se dovozů ze Španělska v době, kdy tato země ještě nebyla členem Společenství, Komise uvádí, že k němu přihlédla při stanovení pokuty.

131 Pokud jde o situaci v Severním Irsku, Komise je toho názoru, že okolnosti projednávané věci jsou odlišné od okolností věci rozhodnuté výše uvedeným rozsudkem Hugin v. Komise, protože v projednávané věci skutečně docházelo k obchodu se sádrokartonovými deskami mezi Spojeným královstvím a Irskem na jedné straně, a ostatními členskými státy na straně druhé. Komise zdůrazňuje, že struktura obchodu, kterou uvádí společnost BG, je ta, která by existovala za neexistence zneužívajícího chování. Tato struktura obchodu zahrnovala dovoz ze Španělska a z Irska. Zneužívající chování tedy mohlo přímo ovlivnit obchod mezi členskými státy.

132 Komise poukazuje na své rozhodnutí v otázce, zda sádrokartonové desky byly dováženy do Irska a Severního Irska za tržní cenu. Činnost společností Redland a Knauf podle názoru Komise potvrzuje její závěr, že společnost Redland získala 5 % trhu pouze prostřednictvím dovozu, dokonce před vybudováním výrobního zařízení ve Velké Británii.

133 Španělská vláda má za to, že prohlášení žalobkyň jak v tom smyslu, že obchodní praktiky, které jsou podle Komise v rozporu s článkem 86 Smlouvy, byly uplatňovány v době před přistoupením Španělského království ke Společenství, tak v tom smyslu, že činnost společnosti BG nemohla znatelně poškodit mezinárodní obchod, jsou nesprávná, protože podle článku 1 rozhodnutí byly dotyčné praktiky prováděny až do srpna 1986, a v té době Španělsko již bylo členem Společenství. Kromě toho společnost EPYSA nebyla jediným poškozeným podnikem – poškozeny byly také francouzský podnik Lafarge a britský podnik Iberian. Skutečnost, že byly provedeny pokusy proniknout na trhy ve Velké Británii a v Irsku také ukazují, že obchod mezi členskými státy byl realizovatelný. Vzhledem k tomu se španělská vláda domnívá, že chování žalobkyň mohlo, přímo či nepřímo, reálně nebo potenciálně, ovlivnit strukturu dovozů mezi členskými státy a tím mohlo narušit vzájemné hospodářské pronikání, sledované Smlouvou.

– *Závěry Soudu*

134 Pokud jde o podmínku ovlivnění obchodu mezi členskými státy, úvodem je třeba připomenout, že k tomu, aby článek 86 mohl být použitelný, je třeba a stačí, aby zneužívající chování mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy. V tomto ohledu není nezbytné konstatovat, že obchod mezi členskými státy je v současnosti skutečně ovlivněn. Podmínka ovlivnění obchodu totiž musí být považována za splněnou, je-li prokázáno, že obchod na vnitřním trhu v rámci Společenství byl významně ovlivněn skutečně nebo alespoň potenciálně (viz rozsudky Soudního dvora, zejména výše uvedený rozsudek ve věci 322/81, Michelin v. Komise, bod 104, a rozsudek ze dne 23. dubna 1991, Höffner a Elser, C-41/90, Recueil, s. I-1979, bod. 32).

135 Soud v projednávané věci zjišťuje, že napadená opatření oddělila trh Spojeného království přímým ovlivněním skutečných i potenciálních obchodních toků mezi Francií a Španělskem na jedné straně a Spojeným královstvím na straně druhé. Ovlivněny byly také obchodní toky mezi Irskem a Severním Irskem. Zvýhodňování zákazníků, kteří neobchodovali s dovezenými sádrokartonovými deskami, bránilo prodeji dovezených sádrokartonových desek na území Spojeného království. Konečně, jak tvrdí Komise, účelem praktik prováděných na irském ostrově bylo bráněním dovozům zachovat existující strukturu obchodu, protože v Severním Irsku byly prodávány pouze výrobky vyráběné v Irsku společností GIL. Tyto praktiky tedy vytvořily strukturu obchodu, která se lišila od struktury, která by vznikla na trhu otevřeném pro hospodářskou soutěž.

136 Pokud jde o argument žalobkyň, že není možné zásobovat území Spojeného království ve velkém rozsahu po dlouhou dobu ze zahraničí a že podmínky pro obchod reálně ani potenciálně neexistují, Soud zjišťuje, že v době provádění napadených praktik byly do Spojeného království dováženy sádrokartonové desky ze Španělska a Francie. Podle nezpochybněných informací, uvedených v bodech 32 a 36 rozhodnutí, tyto dovozy představovaly v roce 1985 v případě společnosti Lafarge 3,3 mil. m² a 1,8 mil. m² v případě společnosti Iberian. Tyto dovozy byly napadenými opatřeními přímo dotčeny. Proto není třeba odpovídat na otázku, zda, jak tvrdí žalobkyně, společnost Lafarge měla za to, že svých odbytových cílů ve Velké Británii dosáhla a o zvýšení svého odbytu na tomto trhu neusilovala.

137 Pokud jde o argument vycházející z toho, že praktiky uvedené v článku 2 – v rozsahu, v němž byly prováděny v srpnu 1985 – a v článku 3 rozhodnutí byly

prováděny před přistoupením Španělska ke Společenství, Soud připomíná, že podle rozhodnutí Soudního dvora (rozsudek ze dne 16. března 1974, *Istituto Chemioterapico Italiano a Commercial Solvents v. Komise*, spojené věci 6/73 a 7/73, Recueil, s. 223), okolnost, že napadené praktiky narušují obchod s jednou nebo s několika třetími zeměmi, sama nestačí k vyloučení možnosti, že podmínka ovlivnění obchodu, vyžadovaná pro uplatnění článku 85 nebo článku 86, může být považována za nesplněnou. Soud prvního stupně dále připomíná, že opatření přijatá společností BG ve Velké Británii v projednávané věci nejenže ovlivnila dovozy ze Španělska, ale také ztížila uvedení sádrokartonových desek vyrobených ve třetích zemích, volně prodávaných na území ostatních členských států, na trh ve Spojeném království.

138 Konečně, pokud jde o praktiky uvedené v článku 1 rozhodnutí, Soud konstatuje jednak to, že byly prováděny zčásti přede dnem 1. ledna 1986, kdy Španělsko přistoupilo ke Společenství, a jednak že povinnost takto stanoveného výhradního nákupu rovněž mohla ztížit dovozci přístup na trh Velké Británie a tedy alespoň potenciálně ovlivnit strukturu obchodu na společném trhu v rámci Společenství. Vzhledem k silnému postavení žalobkyň na trhu Velké Británie a na světovém trhu musí být toto narušení považováno za dostatečně významné.

139 Z výše uvedených úvah vyplývá, že opatření a praktiky společnosti BG mohly mít skutečně nebo potenciálně dostatečně významný vliv na obchod uvnitř Společenství. Žalobní důvod, že napadené praktiky nemohly tento obchod ovlivnit, musí být tudíž zamítnut.

K argumentům týkajícím se přičitatelnosti protiprávního jednání a výše pokut

140 Jak je uvedeno výše (bod 10), článek 4 rozhodnutí ukládá společnosti BG pokutu ve výši 3 milionů ECU z důvodu provádění praktik výhradního prodeje, uvedených v článku 1 rozhodnutí, a společnosti BPB pokutu 150 000 ECU za praktiky prováděné v Irsku a v Severním Irsku, uvedené v článku 3 rozhodnutí. Za praktiku přednostních dodávek sádry, jíž se týká článek 2 rozhodnutí, nebyla uložena žádná pokuta. Žalobkyně napadají jak uložení pokuty společnosti BPB za praktiky prováděné v Irsku, tak výši uložených pokut.

K uložení pokuty společnosti BPB

– Napadené opatření

141 Ve svém rozhodnutí (bod 165) „má Komise za to, že za zneužívání dominantního postavení společnosti BPB na irském ostrově, k němuž docházelo v Severním Irsku, by měla být rovněž uložena pokuta“.

– Argumenty účastníků

142 Podle žalobkyň musí být rozhodnutí zrušeno v rozsahu, v němž se týká pokuty uložené společnosti BPB, a to z důvodu nedostatečného odůvodnění. Domnívají se, že neexistuje žádný důvod přičítat společnosti BPB odpovědnost za činnost společnosti BG v Severním Irsku. Podle jejich názoru rozhodnutí neobsahuje sebemenší zdůvodnění v tomto smyslu. Naopak, body 87 až 103, v nichž jsou popsány skutečnosti, k nimž došlo v Severním Irsku, a body 141 až 152, v nichž jsou analyzovány právní důsledky, jež z nich Komise vyvozuje, se týkají výslovně

opatření přijatých společností BG. V rozhodnutí obsažené odkazy na společnost BPB – ostatně nesprávné – se týkají jen běžných zpráv výkonného výboru společnosti BPB. Z těchto zpráv navíc vyplývá, že společnost BPB byla informována pouze po dotyčné události a pouze všeobecně, a že se provádění praktik uvedených v těchto zprávách vůbec nezúčastnila. Žalobkyně tedy nevidí žádný důvod, který by ospravedlňoval uložení pokuty společnosti BPB.

¹⁴³ Žalobkyně tvrdí, že rozhodnutí se týká pouze skutečností, k nimž došlo v Severním Irsku, nikoli na celém irském ostrově, a domnívají se, že okolnost, že sádrokartonové desky vyrobila v Irsku společnost GIL – jiná společnost skupiny – je irelevantní. Relevantní okolností je prodej sádrokartonových desek společností BG. Tvrdí, že systém slev zavedený v Severním Irsku řídila společnost BG, a nikoli BPB. Společnost BG totiž provádí svou činnost zcela nezávisle.

¹⁴⁴ Během jednání žalobkyně tvrdily, že rozhodnutí musí být zrušeno z důvodu, že přisuzování odpovědnosti za zneužívání dominantního postavení v Severním Irsku společnosti BPB a nikoli společnosti BG není vůbec odůvodněno. Podle jejich názoru Komise vyslovila důvody pro tento svůj postup pouze ve svých vyjádřeních předložených Soudu. Žalobkyně tvrdí, že neexistuje žádný důvod pro stanovení odpovědnosti mateřské společnosti za činnost její dceřiné společnosti pouze na základě toho, že byla o její činnosti informována. Tvrdí, že na rozdíl od situace uvedené v rozsudku Soudního dvora ze dne 25. října 1983, AEG v. Komise (107/82, Recueil, s. 3151), obchodní politika prováděná v projednávané věci dceřinými společnostmi společnosti BPB nebyla stanovena mateřskou společností. Žalobkyně závěrem prohlašují, že je-li odůvodnění Komise správné, nelze pochopit, proč pokuty za činnost společnosti BG ve Velké Británii nebyly uloženy společnosti BPB.

¹⁴⁵ Podle názoru Komise tvrzení společnosti BPB, že neexistuje žádný platný důvod pro to, aby jí byla přičítána činnost její dceřiné společnosti BG na trhu Severního Irsku, musí být zamítnuto. Komise má v tomto ohledu za to, že společnost BPB má v Irsku dominantní postavení na trhu se sádrokartonovými deskami, které zneužívala jednáním své stoprocentně vlastněné dceřiné společnosti BG. Tudíž je nutno, pokud jde o činnost v Severním Irsku, považovat společnosti BPB a BG za jeden a tentýž podnik. O opatřeních přijímaných v Severním Irsku k boji proti dovozům byl výkonný výbor společnosti BPB neustále informován.

¹⁴⁶ Komise v reakci na otázky Soudu upřesnila, že zatímco společnost BG byla správným adresátem rozhodnutí, pokud jde o činnost zjištěnou na trhu ve Velké Británii, nebylo tomu tak u činnosti prováděné na irském trhu, kde bylo třeba přihlídnout k přítomnosti dvou dceřiných společností společnosti BPB, protože tato holdingová společnost byla přímo zúčastněná na irském trhu, což vyplývá z bodů 90, 97 a 102 rozhodnutí. To je důvod, pro který měla Komise za to, že pokud jde o tento trh, měla by být adresátem rozhodnutí mateřská společnost.

¹⁴⁷ Španělská vláda uvádí, že společnost BG je plně vlastněnou dceřinou společností společnosti BPB a domnívá se, že za činnost společnosti BG v Severním Irsku odpovídá společnost BPB. Okolnost, že dceřiná společnost je jinou právní osobou, nestačí k vyloučení možnosti, že její chování bude přičítáno mateřské společnosti (výše zmíněný rozsudek Soudního dvora ze dne 14. července 1972, ICI v. Komise, 48/69, Recueil, s. 619). Španělská vláda připomíná, že jednání společností BG a BPB charakterizuje jednota chování, a tyto dvě společnosti je tudíž třeba považovat za

jednu hospodářskou jednotku. V důsledku toho pokutované jednání jim musí být přisouzeno společně a nerozdílně.

– *Závěry Soudu*

148 Při posouzení legality rozhodnutí, pokud jde o přisouzení odpovědnosti za praktiky společnosti BG na irském trhu její mateřské společnosti BPB, musí Soud rozhodnout, zda Komise, jak tvrdí, dostatečně odůvodnila přisouzení chování společnosti BG na uvedeném trhu společnosti BPB.

149 Pokud jde o možnost přisoudit mateřské společnosti chování její dceřiné společnosti, Soud připomíná, že takové chování může být přisouzeno mateřské společnosti, jestliže dotyčná dceřiná společnost nerozhoduje o svém chování na trhu nezávisle, nýbrž v podstatě uplatňuje pokyny mateřské společnosti (výše zmíněný rozsudek ICI v. Komise, bod 133). V případě stoprocentně vlastněné dceřiné společnosti je třeba uvést, že ta v zásadě nutně sleduje politiku stanovenou mateřskou společností (výše zmíněný rozsudek AEG v. Komise, bod 50).

150 V projednávané věci Soud konstatuje, že společnost BPB je holdingovou společností, která podniká ve Velké Británii prostřednictvím společnosti BG, kterou plně vlastní. Ve Velké Británii zajišťuje sama společnost BG odbyt své vlastní výroby. V Irsku vyrábí základní výrobky společnost GIL, další plně vlastněná dceřiná společnost společnosti BPB. V Severním Irsku prodává společnost BG výrobky skupiny. I když v předmětné době malou část těchto výrobků tvořila výroba společnosti BG samé, podstatná část tržeb pocházela z irského dovozu prováděného společností BG, která za tím účelem nakupovala dotyčné výrobky od společnosti GIL.

151 V tomto ohledu je třeba uvést, že na rozdíl od trhu ve Velké Británii, dominantní postavení společnosti BPB na trhu irského ostrova jako celku – které ostatně nebylo zpochybněno – spočívá na existenci dvou dceřiných společností, z nichž jedna uvádí na trh Severního Irsku výrobky vyráběné druhou dceřinou společností, která zase odpovídá za výrobu i uváděný na trh svých výrobků v Irsku. Z toho plyne, že na rozdíl od postavení na britském trhu nelze ani dominantní postavení, ani jeho zneužívání na trhu celého irského ostrova konkrétně přisuzovat žádné z obou dceřiných společností společnosti BPB, zejména jestliže celá skupina BPB měla prospěch z praktik společnosti BG v Severním Irsku, z toho, že její dceřiná společnost GIL zvýšila dodávky sádrokartonových desek druhé dceřiné společnosti BG v rozsahu, který se měnil přímo s účinností zneužívání, jehož se dopouštěla společnost BG v Severním Irsku.

152 V této souvislosti, a jak to potvrzují objasnění podaná během ústní části řízení, je třeba rovněž zdůraznit, že zprvė společnosti BPB a BG představují jediný hospodářský subjekt, a zadruhé z bodů 90, 97 a 102 rozhodnutí je zřejmé, že výkonný výbor společnosti BPB byl neustále informován o praktikách jejich dceřiných společností na irském trhu, zatímco ohledně trhu ve Velké Británii z rozhodnutí žádný takový zájem nevyplývá.

153 Vzhledem k právě zmíněným charakteristikám, k jejichž zachování navíc napadené obchodní praktiky směřovaly, žalobkyně nemají žádný důvod tvrdit, že Komise za okolností projednávané věci neprávem přisoudila společnosti BPB praktiky, jež prováděla společnost BG v Severním Irsku, a uložila jí z tohoto důvodu napadenou

pokutu. Tento závěr není zpochybněn ani obchodní nezávislostí společnosti BG, ani z výše uvedených důvodů (body 151 a 152) odlišným řešením v případě britského trhu, ohledně kterého byly zneužívající praktiky prohlášeny za protiprávní jednání společnosti BG.

154 Pokud jde o argument, že Komise v odůvodnění rozhodnutí neuvedla důvod, pro který pokuty za činnost společnosti BG na trhu Velké Británie nebyly uloženy společnosti BPB, je Soud toho názoru, že i když je jistě pravda, že Komise mohla uložit tyto pokuty mateřské společnosti, protože společnosti BPB a BG představují jediný hospodářský subjekt, rozhodnutí nicméně právně dostačujícím způsobem popisuje zvláštní charakteristiky obou trhů, které odůvodňují řešení použitá v obou případech. Komise v tomto ohledu mohla, legálně a aniž by porušila ustanovení článku 190 Smlouvy, v rámci řízení a zejména v reakci na písemné i ústní otázky Soudu uvést podrobné údaje, na nichž se zakládá odůvodnění uplatněné v rozhodnutí. Tato údajná nedostatečnost odůvodnění v projednávané věci v žádném případě nebránila žalobkyním předložit jejich argumentaci, ani neztížila Soudu výkon jeho přezkumu legality.

155 Vzhledem k tomu žalobní důvod, že Komise neprávem uložila pokutu společnosti BPB za praktiky prováděné společností BG v Severním Irsku, musí být zamítnut.

K výši uložených pokut

– Napadené opatření

156 Údaje, které vzala Komise v úvahu pro stanovení výše uložených pokut společností BG a BPB, se pojednává v bodech 162 až 174 rozhodnutí. Rozhodnutí uvádí, že systém svazující vybrané obchodníky ve Velké Británii se společností BG představuje závažné zneužití jejího dominantního postavení, zejména proto, že jednak většina dotyčných plateb tvoří systém, který společnost BG navrhla velkým zákazníkům společnosti Iberian, jednak byly tyto platby poskytovány jako kompenzace za závazek výhradního nákupu.

157 Podle rozhodnutí byla dotyčná zneužívání úmyslná. Ve Velké Británii jednala společnost BG úmyslně, když si svými opatřeními zavázala zákazníky. V Severním Irsku se jednání společnosti BG zaměřilo zvláště na ukončení dovozů prováděných skupinou obchodníků a na zavázání si těchto obchodníků, vzhledem k tomu, že dotyčné dovozy byly konkurenční (bod 170). Komise při stanovení pokuty přihlédla k tomu, že závazky výhradního nákupu byly uzavírány před přistoupením Španělska ke Společenství, a po přistoupení tohoto státu byl tento systém uplatňován pouze po dobu sedmi měsíců (bod 173).

158 Podle rozhodnutí musí být uložena pokuta také za zneužívání dominantního postavení společnosti BPB - které měla na celém irském ostrově – v Severním Irsku.

– Argumenty účastníků

159 Pokud jde o úmyslnost prováděných praktik, jsou žalobkyně toho názoru, že konkrétním cílem údajného zneužívání nebylo vázat zákazníky na společnost BG ani dosáhnout zmaření dovozů do Severního Irsku. Kromě toho se společnost BPB žádným způsobem neúčastnila dodávání sádrokartonových desek do Irsku a

Severního Irsku. Vědomost společnosti BPB o činnosti společnosti BG v Severním Irsku se omezovala na odkazy v běžných zprávách společnosti BG pro výkonný výbor skupiny BPB. Žalobkyně, aby byla vyloučena jakákoli pochybnost, ve své replice potvrdily, že podpůrně žádají o snížení výše pokut.

160 Komise úvodem konstatuje, že žalobkyně ve své žalobě nepožadovaly snížení pokut výslovně. Pokud jde o otázku, zda napadené praktiky byly prováděny úmyslně, Komise má za to, že nemůže existovat žádná pochybnost o tom, že dohody o výhradním nákupu ve Velké Británii a opatření přijatá k vyloučení dovozu byly úmyslné. Poukazuje také na to, že za přednostní dodávky sádrokartonových desek nebyla uložena žádná pokuta.

161 Komise v odpovědi na otázky, které jí položil Soud, vysvětlila, že normativní část rozhodnutí přihlíží ke skutečnosti, že společnost BG se dopouštěla protiprávního jednání po mnohem delší dobu než společnost BPB. Kromě toho praktiky prováděné na trhu Severního Irsku ovlivnily vnitřní trh v rámci Společenství jen v omezeném rozsahu. A protiprávní jednání společnosti BG se navíc týkalo mnohem rozsáhlejšího trhu, než je trh irský, totiž trhu Velké Británie.

– *Závěry Soudu*

162 Úvodem je třeba konstatovat, že ačkoli žalobkyně ve své žádosti neuvedly výslovně, že jejich návrhy na zrušení rozhodnutí je třeba vykládat tak, že podpůrně obsahují rovněž návrhy na snížení výše uložených pokut, ve své žalobě uvedly, že „výše uložených pokut je příliš vysoká“. Návrhy, aby Soud rozhodnutí zrušil, je tudíž nutno za okolností projednávané věci vykládat tak, že zahrnují žádosti o snížení uložených pokut. Argument Komise, že žalobkyně nepožádaly výslovně o snížení výše pokut, musí být proto zamítnut.

163 Na základě čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 může Komise uložit pokutu pouze z důvodu úmyslného nebo nedbalostního porušení ustanovení článku 86 Smlouvy.

164 Z výše uvedených závěrů Soudu vyplývá, že rozhodnutí prokázalo právně dostačujícím způsobem, že od července roku 1985 do srpna roku 1986 společnost BG porušovala článek 86 Smlouvy zneužíváním svého dominantního postavení v dodávkách sádrokartonových desek ve Velké Británii a že společnost BPB prostřednictvím své dceřiné společnosti BG porušovala článek 86 Smlouvy zneužíváním svého dominantního postavení na irském trhu s dodávkami sádrokartonových desek

165 Pokud jde o otázku, zda k uvedeným protiprávním jednáním docházelo úmyslně nebo z nedbalosti, Soud připomíná, že podle ustálené judikatury (viz zejm. rozsudek Soudního dvora ze dne 8. února 1990, Tipp-Ex v. Komise, C-279/97, Recueil, s. I-261) k tomu, aby určité protiprávní jednání mohlo být považováno za spáchané úmyslně, není třeba, aby si podnik byl vědom, že porušil zákaz stanovený pravidly Smlouvy pro hospodářskou soutěž vztahujícími se na podniky; stačí, že nemohl nevědět, že napadené jednání mohlo mít za cíl nebo následek narušení hospodářské soutěže na společném trhu.

166 Soud má za to, že ze samotné povahy v rozhodnutí uvedeného jednání – charakterizovaného podmínkou neobchodování s jinými sádrokartonovými deskami

než s těmi, které byly vyrobeny žalobkyněmi – je zřejmé, že žalobkyně nemohly nevědět, že takové chování představuje porušení článku 86 Smlouvy. Pro účely uplatňování nařízení č. 17 tedy musí být toto chování považováno za úmyslné.

167 Kromě toho z výše uvedeného (body 151 až 156) vyplývá, že na rozdíl od opačného tvrzení žalobkyň, společnost BPB se skutečně účastnila napadených praktik prováděných v Severním Irsku, o nichž byla pravidelně informována na schůzích svého vlastního výkonného výboru.

168 Žalobkyně žádají, aby jim uložené pokuty, nebudou-li zrušeny, byly sníženy. V tomto ohledu z odůvodnění rozhodnutí a z podrobnějších údajů předložených během jednání vyplývá, že Komise přihlédla k závažnosti a době trvání zneužívání, k celkovému obratu dotčených podniků, k velikosti dotyčných trhů, k tomu, že Španělsko ještě nebylo členem Společenství v době uplatňování systému příspěvků na propagaci a systému slev v Severním Irsku, a dále k tomu, že uvedený systém příspěvků na propagaci byl prováděn pouze po dobu sedmi měsíců od přístupu Španělska ke Společenství. Komise tedy dostatečně odůvodnila úměrnost uložených pokut zjištěnému protiprávnímu jednání, a návrhy na snížení výše pokut rovněž musí být zamítnuty. Konečně, částečné zrušení odstavce 2 rozhodnutí se týká námitky, ohledně které nebyla uložena žádná pokuta.

169 Z výše uvedeného vyplývá, že uložené pokuty jsou odůvodněné zásadně i pokud jde o jejich výši a že osoby podléhající těmto pokutám jsou správně určeny; návrhy žalobkyň na zrušení nebo změnu článku 4 rozhodnutí musí být zamítnuty.

170 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že článek 2 normativní části rozhodnutí musí být zrušen v rozsahu, v němž se týká července roku 1985, a že zbytek žaloby musí být zamítnut.

K nákladům řízení

171 Podle čl. 87 odst. 2 jednacího řádu se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a žalobkyně neměly ve věci úspěch, je za okolností projednávané věci důvodné uložit jim náhradu nákladů řízení včetně nákladů vedlejšího účastníka, společnosti Iberian.

172 Podle čl. 87 odst. 4 uvedeného jednacího řádu členské státy, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci řízení, nesou vlastní náklady. Španělské království tedy ponese vlastní náklady.

Z těchto důvodů

SOUD PRVNÍHO STUPNĚ (druhý senát)

rozhodl takto:

- 1) Článek 2 rozhodnutí Komise Evropských společenství 89/22/EHS ze dne 5. prosince 1988 vztahující se k řízení podle článku 86 Smlouvy o EHS (IV/31.900**

– BPB Industries plc) se zrušuje v rozsahu, v němž se týká měsíce července 1985.

- 2) Ve zbývající části se návrhy zamítají.
- 3) Žalobkyně ponese společně náklady řízení včetně nákladů vedlejšího účastníka, společnosti Iberian.
- 4) Španělské království ponese vlastní náklady řízení.